

MÃY MỆT VỀ QUẢN BẠT

TRUYỆN QUẢN BẠT

MẤY NÉT VỀ QUẢN BẠT

Quản Bạt xuất thân từ một gia đình trung lưu ở làng Đông Cơ, huyện Tiên Hải, tỉnh Thái Bình. Bố Bạt là Phan Văn Ấp, thường gọi là Tổng Ấp; ông nội Bạt là Phan Bá Vương - một võ sĩ nổi tiếng của đất Bắc Kỳ vào những năm 20 của thế kỷ này với biệt danh là Chép Vàng. Thuở ấy, có lưu hành câu ca :

Chép Vàng, Voi Chạy, Ngựa Lông⁽¹⁾.

Ba đô võ nghệ vang danh Bắc Kỳ.

Ngay từ lúc còn bé, Bạt đã bộc lộ cá tính đặc biệt. Bà mẹ thường hay bị xóm giềng đến than phiền, mắng vồn về tội nghịch ngợm, phá phách và hay lý sự của cậu con. Ông bố bắt Bạt đi học chữ ở trường làng, nhưng chữ nghĩa không vào được mấy, cậu thích cãi nhau với chúng bạn hơn, và thường thì chẳng chịu thua ai. Trong khi đó, Bạt lại ham học nghề thuốc gia truyền chữa bệnh tẻo xương, trật khớp. Nghề này cho đến nay, vẫn còn lưu truyền trong dòng họ Phan, rất nổi tiếng trong vùng.

Bản tính vốn tính nghịch, có lần Bạt tự tháo khớp vai mình ra, vắn người lệch hẳn về một bên trông như

⁽¹⁾ Biệt danh của 3 võ sĩ nổi tiếng lúc bấy giờ.

người bị dị tật, rồi cứ để thế, Bạt rong chơi khắp xóm thôn, kéo theo sau một đàn trẻ con vừa vỗ tay, vừa hoan hô ầm ĩ. Bạt để nguyên như vậy về nhà; bà mẹ nhát trông hấy hốt hoảng, hét ầm lên. Tổng Ấp còn đang ngăn người, chưa hiểu mô tê gì, thì Bạt đã vươn vai đưa khớp trở lại vị trí bình thường, rồi nhún răng ra cười, làm cho ông bố, bà mẹ cũng bật cười theo.

Bạt có tính hiếu động, lại có sức khỏe; năm 13 tuổi đã một mình kéo nổi trục lúa nặng 50 kg, và đến năm 18 tuổi thì có thể nhắc bổng được trục. Cũng vào năm này, ông bố cho Bạt sang ở nhà ông nội để học võ. Thời gian học tập võ nghệ ở nhà cụ Phan Bá Vương, Bạt đã vật ngã được trâu mộng.

Cái tên Quán Bạt mà người đời dành cho ông, không phải là một chức tước liên quan đến nhà nước bảo hộ lúc bấy giờ⁽¹⁾. Chẳng là sau khi lập gia đình, Bạt có một thời gian giữ chân “quản lộ” ở làng. Quán ở đây có nghĩa là trông coi. Trong dân gian ngày xưa, đối với những người có uy tín, được trọng nể, người ta không muốn gọi tên trống không, mà thường ghép với một danh xưng, một chức vị nào đó, dù là nhỏ. Cái tên Quán Bạt ra đời trong hoàn cảnh đó, và lâu ngày gọi mãi thành quen.

Được ông nội truyền nghề, Bạt về sau cũng đã trở thành một thầy dạy võ có tiếng, có nhiều môn đệ

⁽¹⁾ Trong tổ chức quân đội thuộc địa của Pháp ngày xưa có chức quán là cấp trên tiểu đội trưởng.

theo học. Nhưng vốn là con người cương trực, nhân ái, ghét áp bức bất công, nên ông luôn đứng về phía những người nghèo khổ, thấp cổ bé miệng, bị hiếp đáp, và sẵn sàng bênh vực họ. Đối với bọn cường hào, lý dịch, kể cả đám quan lại cấp tổng, cấp huyện, ông rất coi thường, sẵn sàng ăn miếng trả miếng.

Những truyện kể về Quản Bạt phản ánh đậm nét tính cách con người ông : khẳng khái, cương trực, ghét áp bức bất công, coi thường quyền uy, tiền bạc, giàu lòng yêu thương con người. Hành động cướp của nhà giàu chia cho nhà nghèo trong các chuyện *Nhà lão Đông chữ*, *"Bảo vệ" nhà tri phủ họ Đặng*, hay chuyện *Trạng ăn*, tuy có pha màu sắc anh hùng mã thượng, nhưng nó hàm chứa tư tưởng dân chủ tự phát, rất gần gũi với nguyện vọng của quần chúng nhân dân. Chuyện *Ăn và lý trưởng*, *Đám tang người nghèo chiều 30 Tết* cũng cùng chung trong dòng tình cảm yêu thương những người nghèo khổ, bất hạnh, những kẻ thất cơ lỡ vận. Trong nhóm chuyện chống thực dân, phong kiến như *Gửi thêm quan mày mấy đá để nhớ đời*, *Tên tao là Ông Nội*, *Nếu không trả, tôi kiện quan đấy...* Quản Bạt tỏ ra khá thông minh, sắc sảo, ông vừa dùng mưu trí để tạo ra những tình huống bất ngờ, đẩy đối phương vào thế bị động, vừa biết nắm được những nhược điểm của từng loại người để có cách xử lý riêng đúng mức, giành phần thắng về mình.

Con người ấy cũng tỏ ra rất can trường, coi trọng danh dự bản thân cũng như danh dự dân tộc. Chính vì vậy mà Quản Bạt đã bất chấp mọi can ngăn của bạn

bè, anh em... ngang nhiên bước lên võ đài quyết đấu với bọn võ sĩ Nhật Bản, mà ông rất hiểu đó là đối thủ không thể coi thường về mặt tài nghệ, võ công cũng như tâm địa hiểm ác của chúng. Sau khi rút chai rượu ở bụng ra, Quân Bạt tu một hơi hết nhẩn để lấy thêm bạo dạn, đưa tay quệt miệng, rồi bước thẳng lên võ đài. Cuối cùng, giữa thanh thiên bạch nhật, ông đã đánh gục tên võ sĩ Nhật "Beo Đen" ở ngay chính nơi mà hần đã sát hại vị võ sư bậc thầy của đất Thái Bình là Voi Cháy. Tiếc rằng chiến thắng đó đã phải đổi bằng một giá quá đắt. Quân Bạt do trúng phải những đòn hiểm ác của đối thủ, đã hy sinh rất đẹp như một người anh hùng giữa sự cảm phục và tiếc thương của đồng bào có mặt hôm ấy tại nơi võ đài. Chuyện *Cần giữ danh thơm* phản ánh tính cách và hành động cao cả của Quân Bạt trong giờ phút cuối cùng, và đó cũng là những trang khép lại những mẫu chuyện của một Trạng cười đất Thái Bình.

1. BẠT HỌC VÕ

Từ bé Bạt rất thích võ, thường rình xem các người lớn tập rồi về cũng múa một mình. Một hôm, ông nội Bạt là cụ Phan Bá Vương xuống thăm, thấy thằng cháu đánh nhau với trẻ con hàng xóm lớn hơn nó nhiều lần mà vẫn thắng, ông cụ thích quá, cứ nắn tay nắn chân Bạt và nói với bố Bạt : “Thằng cháu này lớn lên cho nó học võ chắc chẳng thua kém ai”.

Bố Bạt là ông tổng Ấp thừa với cụ Vương :

- Bẩm thầy, thằng cháu tính rất nghịch ngợm, nhà con suốt ngày cứ bị hàng xóm mắng, cho nó học võ sớm chỉ tổ đánh nhau. Xin thầy để con rèn cho cháu đã.

Có lần, Bạt xin bố qua nhà Minh Châu ở với bác, cốt để học võ với ông nội là cụ Vương, biệt danh là Chép Vàng, một võ sư nổi tiếng lúc bấy giờ. Nhưng ông bố nhất định không cho, bảo đến 15 tuổi hãy tính chuyện ấy.

- Học võ phải có chí và sức khỏe. Chúng mày thích học võ mà yếu như sên. Khi nào mỗi đứa mà kéo được một trục lúa thì mới gọi là khỏe.

Năm 13 tuổi, Bạt đã một mình kéo được trục lúa bằng đá nặng trên 50 kg.

Tổng Ấp lại bảo :

- Khỏe rồi đấy, nhưng vẫn còn nhờ sức lăn.

Bạt tức lắm, sáng nào cũng cố nâng, năm 16 tuổi thì nhấc bổng được trục.

Ông tổng Ấp giữ lời hứa và thấy Bạt đã quá tuổi 15, bèn sắm lễ cho qua Minh Châu học võ ở nhà ông nội.

Ngày ngày đầu, ông cụ đã bắt thằng cháu đi chẵn ghé. Bạt ức lắm, nghĩ : Mình lớn rồi, qua đây học võ chứ có phải đi chẵn ghé như trẻ con đâu, nhưng cũng phải ráng chịu xem sao. Suốt cả tuần ông cụ cứ lờ đi, chẳng đếm xỉa gì đến việc dạy võ. Một chiều, lững thững ra đồng, ông thấy Bạt đang một mình tập nhảy lộn qua lưng ghé, liền nói :

- Nghe nói cháu khỏe, giờ cũng quen với con ghé này rồi, vậy thử vật nó xem sao ?

Bạt vâng lời vít cổ con ghé xuống. Con ghé đang sức lớn đâu dễ dàng gì chịu thua, nó dang chân, lắc cổ cương lại. Bạt càng hăng tiết, cố ra sức ghì con vật, cuối cùng cũng vật đổ được nó. Toát cả mồ hôi, nhưng cậu lấy làm hãnh diện lắm. Cụ Vương không vội khen cháu, mà phân tích :

- Cháu 16 tuổi cũng như con ghé một tuổi, cháu vật ngã nó đấy, nhưng nó có vật lại cháu đâu, nếu nó mà biết vật, cháu sẽ ngã ngay. Cứ chơi với nó đi, khi nó thành con trâu, thì ông sẽ dạy võ cho.

Bạt biết ý, từ đó ngày nào cũng ra sức vật với ghé, càng ngày càng biết thế mới, càng khỏe và càng tinh hơn.

Cụ Chép Vàng còn bắt Bạt gánh nước bể (phải lội ra xa để lấy nước sạch) về đổ đầy sân phơi muối rộng cả sào cách biển hằng trăm mét. Có ngày, Bạt phải gánh cả trăm gánh, tối mịt mới xong, nhờ thế mà đôi chân Bạt cứng cáp, tấn trụ vững chắc, dẻo dai. Hai năm sau, khi Bạt 18 tuổi đã có thể vật đổ trâu to trong vòng dăm ba phút. Còn con trâu Bạt quen chăn thì phải lâu hơn, vì nó cũng nhờ Bạt mà quen đòn, biết cách chống đỡ; khi Bạt nắm lấy sừng thì nó cũng sẵn sàng nghênh chiến. Bạt thích vật với nó hơn, và hình như nó cũng thích đùa với cậu chủ vui tính. Nhiều lúc nó được ăn no, ăn ngon, ít có con trâu nào mà được chủ cho ăn cả thúng thóc, có lần cậu còn cho trâu uống cả rượu...

Đã có sức vóc, nhanh nhẹn và nhất lại có năng khiếu, Bạt học võ nhanh lắm, học một năm bằng người khác học nhiều năm, dần dần Bạt hạ được cả những học trò lớn học lâu năm hơn cậu.

Khi Bạt đã làu thông quyền cước, sử dụng được các món binh khí, cụ Chép Vàng gọi cháu lại hỏi :

- Ba năm ở với ông, cháu học được gì ?

Bạt thưa :

- Con đang ôn luyện thêm.

- Ôn luyện xong chưa ?

- Dạ... chưa.

- Thế thì cứ luyện.

Bạt vâng lời mà vẫn chẳng thấy ông nội dạy thêm gì cả. Năm ấy, ông tổng Ấp lên xin cho con về lấy vợ. Bạt không chịu, quyết học xong mới về. Cụ Vương mỉm cười, nhưng vẫn không có ý kiến gì.

Cuối năm, cụ Vương gọi Bạt lại hỏi :

- Cháu còn luyện nữa không ?
- Thưa ông, cháu vẫn đang...
- Ủ, vẫn ôn võ luyện.
- Thế có gì mới không hở cháu ?
- Dạ mới chỉ chút ít thôi.
- Là những gì ? Thử một chút, ông xem.
- Thưa ông, cháu không dám, chỉ có đạo.

Cụ Vương bật cười :

- Ủ tốt, tốt lắm, chỉ có đạo thăm thăm, cứ cố mà hiểu. Giữ lấy chữ tâm, con người phải có chữ tâm làm đầu.

Ít hôm sau, cụ cho Bạt về nhà theo yêu cầu của bố.

Sau khi lập gia đình, Bạt giữ chân quản lộ ở làng. Chính vì vậy mà người ta, theo thói quen, gọi ông là Quán Bạt.

4. NHÀ LÃO ĐÔNG CHÚ ?

Một đêm, thầy trò Quán Bạt đang tập luyện võ nghệ dưới sân, bỗng nghe văng vẳng có tiếng hò hét, rồi ánh lửa rực sáng một góc làng. Quán Bạt lắng tai nghe ngóng rồi bảo :

- Hình như có cướp...
- Vâng, ở phía ấy... chắc nhà lão Đông...
- Hừ... Nếu đúng là nhà lão Đông thì... Lão ấy giàu mà tham lắm, nhưng không biết bọn nào mà chẳng nề ta ?

Thế rồi Quán Bạt ra lệnh :

- Anh Chung, anh Ung, hai anh cầm gậy theo ta !

Trời sáng trắng, ba thầy trò băng tắt qua cánh đồng. Đến một cái cầu bắc qua sông, sang làng Trịnh Lai, Quán Bạt dừng lại rồi nói :

- Ta chặn ở đây, bọn cướp ắt rút lối này.

Thầy trò chờ ở đấy chừng 15 phút thì quả nhiên có tiếng xì xào từ xa, rồi tiếng chân người dồn dập mỗi lúc một gần. Quán Bạt khẽ xuyt :

- Thấy ra trước, hai anh giữ hai bên.

Chờ toán cướp đến gần. Quán Bạt cầm dao nhảy vọt ra, quát to :

- Đứng lại.

Nhiều tiếng "a" vang lên. Đám đông chững lại, lập tức có tiếng hô :

- Bạt hồng !

Lửa bùng lên. Những ánh đuối bập bùng soi rõ gần 30 gương mặt lì lợm. Một người trai trẻ mặc áo đen bước lên trước, ngạo nghễ hỏi :

- Cả gan thực, ai dám chặn "các quan" ?

Quán Bạt không nói gì. Quắc mắt nhìn khắp một lượt, hai đồ đệ cũng nhẩy ra đứng hai bên, lăm lăm tay côn sẵn sàng ứng chiến.

Gã áo đen rút song chùy ra :

- "Các quan" đây không thích giết người. Khôn hồn thì tránh cho quan đi, nếu không chờ trách !

Quán Bạt cười gằn, bảo :

- Hừ. Thử xem ? Bọn mày là ai ? Vào làng này mà không biết ta à ?

Gã áo đen không thềm nói, lao vào ngay. Song chùy vụt ra bỗng nghe choang, choang hai tiếng tóe lửa, tên tướng cướp hấp tấp lùi lại, hai cổ tay tê rần. Hắn kinh ngạc trở mắt nhìn Quán Bạt đang ung dung khép đao vào nách.

Có tiếng ồn áo từ phía sau truyền lên...

- Ngưng ngay, chờ lệnh !

Toán cướp xông xao một chút rồi im lặng. Một người mặc áo lam bó chèn từ đám đông bước ra, đầu cũng chít khăn lam, che kín cả gương mặt chỉ chừa đôi mắt. Anh ta bước đến cách Quán Bạt một khoảng, thì dừng lại. Cả đám đông nín thở chờ đợi một cuộc đọ tài.

Nhưng y bỗng quay vòng song kiếm thủ lễ.

- Tưởng ai, té ra Bạt đại ca. Em thất lễ, xin đại ca xá tội. Quán Bạt nhìn song kiếm, cười khẽ trách :

- A hà. Đã từng uống rượu với nhau. Sao chú không nói qua với ta một tiếng ?

- Dạ xin thứ lỗi. Vì quá cấp bách, và muốn giữ bí mật. Hơn nữa, việc nhỏ không dám phiền đến đại ca. Nhưng em đã cho người đến tạ lỗi trước sân nhà đại ca rồi đó ạ.

Quán Bạt vuốt râu, gật gù cười khà khà. Lúc ấy mới chui tránh sang một bên :

- Nói vậy, chứ đùa cho vui, giờ xin mời “các quan” nhanh chóng đi cho.

Gã áo đen lúc đó cũng dắt chùy vào lưng, tiến lên chấp tay cung kính chào Quán Bạt :

- Hôm nay mới hân hạnh gặp mặt. Thật danh bất hư truyền.

Quán Bạt cười, thân mật vỗ vai :

- Nhà lão Đông chứ ? Khá không ?

- Dạ cũng tạm tạm.

- Ủ. Nhớ chia bớt cho những kẻ nghèo khó. Có ai bị sao không ?

- Dạ không. Gia nhân nhà lão Đông ngay từ đầu đã không dám chống cự.

Quản Bạt quay qua người áo lam, nói nhỏ :

- Này, qua thôn Trinh Lai, nhớ cho nhà cái Hồng ít gạo... nhà nó mới bị cháy.

- Vâng.

Khi ba thầy trò về đến ngõ thì đã thấy chú Tiệp, người em trai của Bạt, báo là lúc nãy có hai người lạ đem đến cái thũ lợn và chai rượu biếu thầy. Quản Bạt cùng Tiệp và mấy cậu học trò ngồi nhắm rượu dưới ánh trăng.

3. “BẢO VỆ” NHÀ TRI PHỦ HỌ ĐẶNG

Những năm mất mùa, ở tỉnh Thái Bình nạn cướp bóc nổi lên khắp nơi. Phần lớn thủ lĩnh các đám cướp là những tay giang hồ giỏi võ và to gan. Có khi họ lại là võ quan bất mãn với triều đình tham nhũng và thói nát, tìm cách tụ tập các tráng đinh, nổi lên đánh cướp các nhà giàu, chia bớt cho dân nghèo. Sau đó, đám cướp lại tự động giải tán, ai về nhà nấy, tiếp tục làm ăn như cũ.

Riêng huyện Tiền Hải, ai cũng nghe danh Quán Bạt. Khách lục lâm lại càng nể ông. Người ta cho rằng Quán Bạt có liên lạc với những tay “anh chị”, những

“quan tướng” nổi dậy ở nhiều nơi. Bọn quan lại và cường hào gồm ông, sợ ông, nhưng không ai dám tố giác, vì không có bằng chứng cụ thể. Nếu có đi nữa cũng chẳng ăn thua, vì quan huyện, quan chánh tổng đều là cha chú, họ hàng hoặc quen biết với ông cả.

Hơn nữa, những hành động mang ý hướng cân bằng xã hội ấy đối với pháp luật là sai trái, nhưng về mặt thể thái nhân tình, lại được số đông dân nghèo tán đồng và bảo vệ ra mặt.

Giữa làng Trinh Cát có lão tri phủ về hưu họ Đặng nổi tiếng giàu có nhất nhì ở Thái Bình, con cháu lão lại đương nhiệm tổng đốc Nam Định. Ỗ vào thanh thế, lão hay khoe khoang, bắt nạt dân lành. Mấy bà vợ lão chuyên cho vay nặng lãi, cầm xiết đồ đạc, ruộng đất, bóp cổ dân đủ kiểu. Cơ ngơi lão có hàng mấy trăm mẫu ruộng, cả chục nóc nhà. Trong nhà lúc nào cũng nườm nượp, kẻ ăn người ở, ngày đêm cắt phiên người canh gác.

Năm Ất Dậu, Nhật bắt dân nhổ lúa trồng đay, nạn đói diễn ra khủng khiếp. Các đám cướp nổi lên khắp nơi. Không kể những đám cướp vặt, nhiều đám cướp họp thành toán lớn cả trăm người, chẳng e sợ quan quân triều đình, cướp đêm, cướp ngày có cả. Các toán cướp chỉ nhằm vào các nhà quan, nhà giàu trong vùng.

Tri phủ họ Đặng sợ lắm. “Thứ nhất sợ kẻ anh hùng, thứ nhì sợ kẻ cố cùng liều thân”. Lão một mặt cho mượn thêm nhiều vệ sĩ, một mặt cho người sang Đức Cơ mời cho được thầy Quán Bạt về làm gia sư, hy

vọng rằng các đám cướp nể danh ông, mà không đến hỏi thăm nhà lão.

Tri phủ họ Đặng sai con trai và người làm gánh qua nhà Quán Bạt một đấu lợn thật to và 10 lít rượu nếp ngon, ngỏ ý muốn mời thầy Quán sang chơi, ngầm ý coi nhà giúp.

Quán Bạt nhìn mâm lễ, vỗ vỗ vào má lợn bảo :

- Lễ to đấy, nhưng chỉ có đầu, mà chẳng có lòng gì cả. Ông quay lại nói với đám học trò :

- Anh nào xung phong hầu quan thay ta ! Nào, có ai ?

Học trò biết ý thầy, không ai chịu đi. Con trai quan phủ đành phải mang lễ về, kể lại cho cha nghe. Tri phủ họ Đặng gật gù, rồi đích thân đến vờ Quán Bạt. Lần này, lão cho khiêng hẳn một con lợn quay.

Quán Bạt mời vào nhà nói thẳng :

- Tôi nghĩ, lúc này quan cứ trích hẳn một số tiền kha khá bố thí cho dân nghèo, lập trạm cứu tế cho mọi người, thì bọn cướp lớn trọng nhân nghĩa sẽ để yên cho nhà quan, lại được tiếng thơm. Đó là phương sách tốt nhất. Còn bọn cướp vặt thì đời nào dám dưng. Tôi tài hèn sức yếu, bất quá chỉ có dăm bảy miếng võ đủ để đánh chó đuổi gà, làm sao dám đương đầu với anh hùng thiên hạ.

Viên tri phủ tính hơn thiệt, cố nài nỉ cho bằng được :

- Vâng... nhưng dầu sao... thực tình mà nói, gia đình tôi muốn mời thầy lại thăm nhà, uống rượu dăm

ba tuần, luôn tiện chỉ giáo cho các cháu vài miếng võ để hộ thân.

Quản Bạt nghỉ ngơi một lúc rồi nói :

- Quan đây dầu sao cũng lớn tuổi hơn tôi, đừng vàng dạ làm tôi phát nguợng, thôi thì quan đã có lòng, thấy trò tôi đành phải xin vâng...

Rồi cắt đặt mọi chuyện trong nhà xong, Quản Bạt cùng hai đệ tử chính là Chung và Khải lên vống qua làng Trinh Cát.

Từ khi mời được Quản Bạt, nhà tri phủ phẩn chấn hẳn lên, lão sai gia nhân chiêu đãi thật hậu hĩnh, đích thân lão dẫn khách đi thăm cơ ngơi, vừa có ý khoe khoang, vừa có ý để cho mọi người biết rằng nhà mình cũng có vệ sĩ bảo vệ...

Quản Bạt vừa đi vừa tấm tắc khen :

- Quan nghỉ hưu đã lâu mà vẫn còn phát tài gồm, bề thế mạnh mẽ hơn xưa đấy !

Tri phủ họ Đặng phổng mũi :

- Ấy ấy... cũng nhờ đức tiên tổ...

Hầu hết các nhà giàu có bất lương đều bị "các quan" đến thăm. Riêng cơ ngơi họ Đặng vẫn chưa bị đụng đến. Lão vừa mừng vừa lo, nên bấm bụng chiêu đãi rượu thịt, ngày ba bữa cho thầy trò Quản Bạt.

Được mười ngày, người nhà Quản Bạt mang đến một bức thư. Xem xong, ông có vẻ phân vân, nghỉ ngơi một lúc rồi nói với họ Đặng rằng :

- Tôi phải xin về nhà có việc cần. Thằng con út tôi nó bị bệnh nặng... xin phép quan cho tôi về bốc thuốc cho cháu. Một vài hôm tôi sẽ lên ngay.

Biết không thể cầm được, tri phủ họ Đặng bèn nói :

- Thầy về rồi... không biết chúng có để yên cho nhà tôi không ?

Quản Bạt cười :

- Việc gì đến sẽ đến, có tránh cũng không được. Đã có hai đệ tử tôi ở lại. Nếu cháu bớt, thì ngày mai tôi lại lên ngay.

Lão tri phủ lặng lẽ cho người cáng Quản Bạt về, bảo ở đó chờ rước về, và dặn người nhà tuyệt đối giữ bí mật, không được tiết lộ ra là Quản Bạt đã về nhà.

Nhưng hôm sau Quản Bạt lên ngay, nói rằng :

- May quá ! Gặp ông bạn lương y đến thăm, thuốc thang hộ nên cháu đã đỡ...

Lão họ Đặng mừng lắm, thế là chủ khách, thầy trò ngày ngày rượu thịt, quanh quẩn ra vào. Lão còn đánh tiếng mời ba vị sẽ ở lại chơi cho đến giáp Tết.

Các toán cướp lớn càng ngày càng lộng hành. Có đêm chúng thăm luôn hai, ba nhà giàu. Một đêm nọ, nhà tên địa chủ ở cạnh nhà tri phủ họ Đặng bị cướp sạch, điều đó chứng tỏ bọn cướp này chẳng nề nang gì thầy trò Quản Bạt cả. Chúng còn găm lại mảnh giấy trước cổng nhà họ Đặng, hẹn sẽ đến "thăm" bất kể lúc nào.

- "Thế là nhất định phải đánh rồi" Quản Bạt loan tin như vậy.

Không khí chuẩn bị chiến đấu đè nặng khắp nhà quan phủ, ai cũng lo lắng, hồi hộp.

Quản Bạt cắt đặt người nào cửa đó và bàn phương cách chống cự.

- Bọn cướp lớn không thèm đánh chung quanh và sau lưng đâu. Chúng đánh thẳng vào cửa trước. Chắc hẳn chúng biết có tôi rồi, bọn này cũng không vừa, anh em chớ có đại mà động thủ khi chưa có lệnh, cứ để thấy trò tôi chống cự xem sao đã.

Và thật bất ngờ ngay đêm đó, gà chưa gáy sang canh đã nghe tiếng chó sủa râm ran ngoài đầu thôn, mỗi lúc một gắt. Gia nhân nhà tri phủ nhiều người hồi hộp, nghe ngóng, ghé mắt nhìn ra ngoài...

Đích thị rồi ! Chẳng mấy chốc tiếng bọn cướp đã ầm lên ngoài cổng. Hai con chó tây nầy giờ hung hăng sủa giọng oai vệ là thế, bị mấy hòn đá lớn ném cho, giờ ăng ẳng nép vào hiên nhà. Một tiếng quát vang lên như xé màn đêm.

- Bạt hồng !

Hàng chục bó đuốc tre bùng lên cùng một lúc. Chung quanh nhà tri phủ họ Đặng sáng rực.

- Nghe đây ! Đâu nằm yên đó. "Các quan" đến thăm.

Trong nhà, mọi người đều choàng dậy. Dù đã được chuẩn bị từ trước, nhưng ai nấy cũng đều nhón

nháo, khiếp đảm ra mắt. Đàn bà con trẻ nép vội vào nhà bếp. Đàn ông trai tráng vớ vội lấy gậy gộc, giáo mác chia nhau trấn các cửa. Quân Bạt rút đại đao gồi ở đầu giường ra, ung dung bảo quan phủ :

- Thầy trò tôi giữ cửa trên. Thế nào cũng phải mở cửa đánh nhau với bọn chúng. Nếu không, chúng sẽ đốt nhà và phá cửa chính. Trường hợp chống không nổi, chúng tôi sẽ bày cách rút sang Đức Cơ.

Lão tri phủ tái mặt, gật gật đầu :

- Vâng vâng... trăm sự nhờ các ông...

- Có gì quý giá cần thiết hãy gói ghém lại.

Bên ngoài, những bước chân chạy vòng quanh nhà, khua giáo mác, gậy gộc lạch cạch để uy hiếp tinh thần bên trong, những tiếng hét, tiếng quát liên tiếp vang lên :

- Tất cả phải đầu hàng. Nếu không “các quan” sẽ chém hết. Trong nhà nghe rõ chưa ?

Trong nhà vẫn im bặt. Một sự im lặng nặng nề, đáng sợ.

- Trong nhà chú ý, chú ý ! Nghe “quan” ra lệnh đây : mau mở cửa đầu hàng, “các quan” sẽ tha cho tội chết. Nếu sau tiếng thứ ba mà không mở, “quan” sẽ ra lệnh phá cửa, bắt cả nhà trị tội và đốt nhà. Nghe rõ chưa ?

Quân Bạt ngồi xếp bằng giữa nhà trên, điềm nhiên vuốt râu, ra lệnh cho hai đệ tử :

- Anh Khải giữ bên tả, anh Chung bên hữu. Sẵn sàng theo lệnh tôi :

Bên ngoài, tiếng nói khi này lại tiếp tục vang lên :

- Nghe ta bắt đầu đếm đây : Một... Hai...

Thì trong nhà Quán Bạt cũng ra lệnh :

- Nào ! Mở cửa !

Phan Thế Khải rút mạnh then cài, cửa lim nặng nề từ từ được mở rộng và khép qua hai bên, tạo thành những tấm mộc vững chắc, che chắn cho Khải và Chung. Mỗi người cầm hai trường kiếm, nép sát hai bên hông cửa.

Bên trong, Quán Bạt đã chuyển thế, ngồi bắt chân chữ ngũ, thanh đại đao gác trên đùi trái, ung dung hút thuốc lão, quắc mắt nhìn đảo ra ngoài.

Giữa sân, ánh đuốc sáng rực, soi rõ người cầm đầu đám cướp diện mạo như một hộ pháp, mắt xếch, râu quai nón, mình trần trùng trọc. Quay người một vòng, gã hộ pháp ra binh khí một cách gọn ghẽ. Tay trái nắm chốt và mấy vòng xích, tay phải xoay vùn vụt mấy quả chùy gai nặng chừng ba cân. Sợi xích nghiêng vào nhau nghe rào rào.

Một tiếng thét rin rít qua kẻ rằng :

- Giỏi thật ! Muốn cả gan chống lại các quan hả ? Xem đây !

Quả chùy vụt tới, nhằm thẳng vào con rồng đá bên phải bậc tam cấp. Chát một tiếng, đầu con rồng bằng đá xanh đã lặn lông lốc.

Quản Bạt gật gù, cười nhạt từ từ giơ tay trái cho hai đệ tử, tay phải ném liên tiếp hai cốc thủy tinh thẳng vào mặt tướng cướp.

Nhưng hai cái cốc vừa ra khỏi tay đã bị những đường kiếm múa tít chém vỡ toang, mảnh vụn văng tung tóe.

Vụt một cái như sét đánh, quả chùy phóng thẳng vào giữa mặt Quản Bạt, Quản Bạt khẽ nghiêng đầu, chống đao lên đỡ. Nghe loảng xoảng vài tiếng, chùy và xích đã bị cuộn chặt vào lưỡi đao.

Tướng cướp mím môi giật mạnh. Lạ thay Quản Bạt vẫn trở trở như không, giữ chắc tay đao. Bỗng bất ngờ, Quản Bạt nghiêng hẳn đao, vòng xích tuột ra, làm cho hắn ngã lăn ra.

Giữa lúc ấy một giọng nói trầm trầm vang lên.

- Thôi, đủ rồi.

Một người dong dỏng cao chậm rãi bước ra. Quần áo đen, đầu chít khăn đen, mặt bịt kín, chỉ chừa mỗi đôi mắt. Người ấy hất nhẹ tấm áo choàng đen ra phía sau, để lộ đôi đoản kiếm giắt chéo trước bụng. Đám cướp lập tức lùi xa, một khoảng, thủ thế chờ đợi. Bằng một cái lộn qua bậc tam cấp thật đẹp mắt, rồi bật đứng lên, đôi mắt nhìn thẳng vào Quản Bạt.

Quản Bạt vẫn bình tĩnh ném cái nhìn không chớp.

- Có giỏi, xin mời vào uống rượu.

Rồi phất tay ra hiệu.

Một màn kiếm như mưa sa lại bủa vào khung cửa.

Người mặc quần áo đen, cuộn người đứng lên gọn ghẽ; hai thanh kiếm kẹp hai bên chúc mũi xuống đất.

- Khá lắm ! Khá lắm ! Quán Bạt thốt lên.

Rồi cả hai cùng cười.

Chung và Khải còn đang ngơ ngác thì Quán Bạt quát :

- Còn chờ gì nữa, vào lôi cổ bọn chúng ra đây.

Tiếng hò reo như sấm, các tráng đinh vây chặt không cho một ai chạy thoát. Cả nhà tri phủ đều bị trói chặt. Họ quá khiếp đảm và bất ngờ.

Tri phủ họ Đặng run như cây sậy, mặt xám ngoét. Còn vợ lão thì khóc như ri : “Trăm lạy các quan, ngàn lạy các quan... đừng giết chúng con”...

Lệnh phá tung kho thóc được ban ra Quán Bạt ra lệnh đốt tất cả giấy nợ, bằng khoán nhà cửa, ruộng đất mà nông dân đã cầm cố. Đến lúc này, tri phủ họ Đặng mới ngó người ra, ôm lấy chân Quán Bạt mà van xin lại ít của cải, để độ nhật.

- Dạ bẩm... dạ thưa... !

Quán Bạt cười ha hả kéo hấn dây.

- Đã bảo là đừng dạ, đừng thưa. Phúc đức tiên tổ nhà quan, còn mạng thì lại phát, lo gì. Hà hà... ông

tưởng dễ mua chuộc được bọn này hả ? Ta không bao giờ bảo vệ cho những kẻ tham lam, chuyên bòn vét của dân. Đã bảo từ trước là hãy mở cửa cứu tế cho dân nghèo, mà không nghe thì ráng chịu ! Thân lửa ưa nặng ! Phải san sẻ cho mọi người sống với chứ !

Người mặc quần áo đen lúc này mới ra lời :

- Nể tình ông chủ đây, ta tha tội chết cho người và để lại cho ít của cải, nhưng từ nay phải lương thiện làm ăn. Còn nếu cả gan đi thưa kiện, ta hứa chỉ trong 3 ngày, cho người đến cắt đầu cả nhà, rõ chưa ?

Viên tri phủ sợ quá, chỉ còn biết gật đầu.

Tướng cướp truyền tha tất cả kẻ ăn người ở nhà tri phủ. Những người bị bắt làm không công trừ nợ, đều được trả tự do, và được cấp tiền cho về quê làm ăn sinh sống.

Mấy ngày sau, nhiều điểm phát chẩn cứu đói lần lượt nhận được tiền và gạo của một tổ chức mệnh danh là "các quan" gửi đến cứu trợ dân nghèo.

4. GỬI THÊM QUAN MÀY MẤY ĐÁ ĐỂ NHỚ ĐỜI

Cai lệ Vệ Chu ở Thái Bình dẫn tên mật thám xuống Đức Cơ để điều tra một vụ kín. Cả hai mặc đồ thường dân, đến đầu thôn gặp hai vợ chồng một người nông dân đang đội lúa về.

Vệ Chu chặn lại hỏi :

- Này. Cho tôi hỏi thăm. Nhà ông Quản chỗ nào ?
- Anh kia, điếc à ?
- Lúc ấy, người chồng mới quay lại :
- Anh hỏi tôi ?
- Hỏi anh, chứ còn hỏi ai nữa !
- Đã hỏi thì phải hỏi cho rõ, lẽ độ một chút. Không biết tên thì gọi anh ơi, chị ơi, ông ơi,... Đây có hai người, anh hỏi trống không như vậy, thì biết hỏi ai ?

Tên mật thám lẩm lì :

- Hừ dân đen mà cũng lý sự.

Này nói cho anh biết, ta là cai lệ trên phủ, còn ông đây là quan mật thám trên tỉnh đó nhé. Lơ mơ là tù một gông. Khôn hồn biết điều thì chỉ hộ nhà ông Quản ta có việc cần.

- Nhà ông Quản phải không ?
- Ừ.
- Cứ đi thẳng đường này, thấy cây đa to, bên phải là nhà ông Quản, trước có sân gạch rộng. Chẳng cần hỏi thêm ai cả.

- Tốt lắm, cảm ơn anh.

Rồi thấy trò hấp tấp đi.

Chị vợ lúc ấy mới khẽ nói với chồng :

- Hình như ông Bạt thôi làm quản lộ đã gần nửa năm nay rồi anh à...

- Biết rồi ! Ông không làm nữa, nhưng cả làng này ai quên ông được.

Đến đầu ngõ nhà Quản Bạt, tên mật thám nói với Vệ Chu :

- Trưa rồi... chú nhớ bảo tên quản này làm cơm nhậu nhé.

- Ấy ấy... cái đó ông đừng lo. Tôi, phải tôn ông lên làm quan lớn, nó mới sợ...

Rồi Vệ Chu hăng giọng :

- E hề... Bớ ông Quản ơi... ông Quản...

Quản Bạt đang xắn tay áo làm gà, định trưa nay kéo ông anh sang chén, thấy có khách vội rửa tay chạy ra :

- Tưởng ai... Ra chú Vệ... thế... còn ai đây ?

- Dà dà... Xin giới thiệu đây là quan mật thám đặc biệt từ trên Nam Định về... đến thăm ông và có chút chuyện.

Quản Bạt mời vào nhà,

- Chà... chà... chắc có việc gì quan trọng lắm, quan mới đích thân xuống đây. Xin mời ngồi... xin mời ngồi.

Tay mật thám làm bộ quan trọng hỏi Quản Bạt :

- Ông làm quản ở đây phải không ?

- Dà, làm... từ 10 năm nay..

Chờ uống xong chén nước, Vệ Chu kêu Quản Bạt ra ngoài nói nhỏ :

- Thầy trò tôi đi đường mệt... và... trưa rồi, ông Quản có gì ăn không ? Mình vừa ăn vừa nói chuyện...

- Này. Chuyện gì thế ? Chắc quan trọng lắm ?

- Ủ, bọn Việt Minh ấy mà...

- À à bắt chúng à ?

- Biết đâu mà bắt. Đến dọa thôi...

- Ủ ừ...

- Chú ra sau trông con chó hộ tôi, nhớ nó cuồn con gà mất.

Vệ Chu thích chí, bước ra sau. Hì hì ! Số được ăn. Sao mà may đến thế ! Vệ ta còn nghe tiếng nói vọng từ nhà trên.

- Ông cứ nghỉ ngơi cái đã... để tôi chạy xuống làm cơm.

- Thôi thôi, cơm nước làm gì, uống nước được rồi, tôi có việc cần ông...

- Vâng vâng, thì cứ nghỉ ngơi uống nước đã..., ông cứ tự nhiên cho... chẳng mấy khi... Để tôi chạy xuống... sợ con chó dữ mới để thấy lạ, nó đớp ẩu...

Quản Bạt chạy xuống bếp bảo Vệ Chu :

- Anh không quen, để tôi... anh lên hầu quan mật thám đi... cứ mặc tôi... chà con gà này béo thật !

Vệ Chu gặt đầu, chắc mắm thế nào cũng được một bữa ăn ngon. Một lúc, Quân Bạt lại chạy lên xoa tay :

- Quan và chú đây cứ tự nhiên cho nhé... tôi đỡ một tay chút... chú Vệ lấy nước cho quan rửa mặt mũi, chân tay nhé !

Tay mặt thám còn làm bộ :

- Phiền ông Quản quá... Ông cứ mặc chúng tôi mà !

- Vâng vâng, thì uống nước, chè Bắc Thái đó, chú Vệ pha hộ đi !

Vừa nói Quân Bạt vừa đi xuống bếp. Tiếng dao thót rợn rợn... đến là hấp dẫn.

Vợ Quân Bạt đi chợ về, Quân Bạt giới thiệu xong, rồi bảo xuống bếp lo làm cơm.

Mùi xào nấu bay lên sực mũi. Quân Bạt lảng xảng một chút, hỏi thăm đôi ba câu, rồi chạy xuống bếp giục vợ :

- Sao lâu thế ? mẹ mày ?

Rì rầm với vợ một chút, Quân Bạt lại chạy lên, lấy chai rượu ra rót đầy ba cốc.

- Ta làm tí chút cho nóng người... Mẹ nó đâu ? Mua hộ tổ chai nữa.

Vợ Quân Bạt tất tưởi chạy đi. Quân Bạt xuống bếp lấy lên đĩa lạc rang.

- Uống đi các vị, mình làm hết cái cũ đi đã... Nào !
Lực luôn rồi nói với cả hai người :

- Nhà tôi nó chậm quá..., lại cứ bày đặt lắm món.

Nói hết câu, Quản Bạt lững thững bước ra ngõ sau, sang nhà ông anh ở kế cận. Bà vợ đã ở sẵn đấy với chai rượu trên tay.

Ông anh cứ mủm mỉm cười, vì được em dâu báo trước. Rồi Quản Bạt lại đi ngỗ tất vào bếp. Lên nhà trên xuýt xoa :

- Sao lâu về thế nhỉ ?

Vừa lúc ấy, vợ Quản Bạt về, ông đón lấy chai rượu, rồi bảo :

- Lâu quá ! Sao mẹ mày cứ hay vẽ chuyện, hăm với hiếc, tắt lửa rồi mau vào đun cho xong, để tôi đi kiếm ít lá chanh.

Rồi lại rót rượu vào cốc.

- Quan với chú cứ tự nhiên cho nhé... Tôi chạy qua nhà bên một chút...

Quản Bạt thoát bước ra ngõ, tạt vào nhà ông anh. Hai anh em rung đùi uống rượu, nhấm nháp..., trong khi hai ông khách bên này sốt ruột chờ, phần đôi, phần uống rượu suông, còn cào muồn lả. Họ thắc mắc không biết có chuyện gì ? Lúc lâu Quản Bạt khật khưỡng về, mặt đỏ gay :

- Khổ quá ! Khổ thật ! Gặp ông bạn mời rượu không, lẽ không nhận, nhà đang bận khách, từ chối mãi cũng không được... đúng là ra ngõ gặp gái.

Rồi lại rót rượu mời hai vị khách quý, chếp chếp miệng xĩa răng, lơ lơ chuyện ăn cỗ.

Cai Vệ đỏ xanh cả mặt, chịu không nổi, đành gọi Quân Bạt ra ngoài :

- Này gần hai giờ chiều rồi... quan đói lắm, giận lắm, dọn cơm ra đi chứ !

Quân Bạt trợn mắt :

- Cái gì ? Cơm cháo gì ? Sao ông ấy bảo chỉ uống nước ?

- Ờ ờ... nhưng mà...

Quân Bạt bước vào nhà :

- Có phải ông bảo chỉ uống nước với tôi phải không ? Tôi lịch sự mời các ông uống rượu... chứ có tiếc gì ? Ai biết các ông đòi ăn ?

Tên mật thám tái mặt giận dữ đứng lên, mặt phừng phừng :

- Ông ăn nói lạ nhỉ ?

- Này này... say rồi à ? Ông coi chừng đấy nhé !

- À đe ông à ! Ông địch sợ thằng nào !

Tên mật thám kéo Vệ Chu ra cửa.

- Nhớ đây nhé... Vệ Chu ! Ta về báo với quan huyện...

Quân Bạt thuận tay tát luôn một cái vào mặt tên mật thám. Vệ Chu hốt hoảng, chen vào định can. Quân Bạt đá luôn một đá vào bụng hắn.

- Cái giống ăn theo. Hôm nay gặp ông, ông cho chúng mày một trận nhờ đời. Ông nghỉ việc đã lâu rồi các con ạ, mà nếu còn làm việc, ông cũng không tha.

Vừa nói, vừa xua đuổi hai người ra khỏi nhà.

- Ta gửi thêm cho quan mày mấy đá để nhờ đời !

5. TRẠNG ĂN

Quản Bạt đến chơi nhà Chánh tổng Tường, vốn đã quen từ lâu. Bọn bè biết tin, lại mời đi uống rượu. Không ngờ hôm sau, nhà Chánh Tường bị cướp, nguy nhất là mất cả đồng triện.

Tuần Ly nghi cho Quản Bạt đến do thám, Quản Bạt tức lắm, liền xách rượu đến thẳng nhà Tuần Ly, nói :

- Chỗ quen biết với nhau đã lâu, ông Tường mất của không nghi tôi thì thôi, sao ông lại nghi ngờ tôi ?

Rồi Quản Bạt đặt ngón tay trở trái lên bàn nói dần từng tiếng.

- Tôi với ông từ nay coi như ngón tay này. Nếu sau tôi còn nghe ông nói thẳng Bạt này là bạn ông nữa, thì cái đầu ông cũng như thế này !

Một nhát dao sắc chặt phăng, ngón tay bắn ra giữa bàn, máu phun xối xả. Quản Bạt thản nhiên nhỏ máu vào chén rượu, uống ừng ực.

Quản Bạt đến nhà Chánh Tường hỏi lại :

- Ông có nghi cho tôi không ?

- Không bao giờ !

- Thế thì để chúng tỏ cho ông thấy, tôi mách cho, bọn này tôi biết, cướp vật đấy ! Nó không nể tôi thì tôi cũng chẳng nể nó. Quản Bạt nói như người trong cuộc từng tên đầu sỏ. Trong số những tên ấy có cả tuần đinh, hương lý.

Chánh Tường nắm được danh sách bọn cướp, bèn trình báo về huyện, làm to chuyện, chắc nhiều người sẽ bị bắt đến nơi.

Các đầu sỏ bọn cướp lo lắng, bí mật bàn nhau cho bốn người giỏi võ nhất, giắt dao bầu, mang một số xe kéo và một bức thư đến nhà Quản Bạt.

"Kính gửi ông Quản

Chúng tôi có một việc cần mời ông, chiều nay đến uống rượu tại nhà Chánh hội An. Chúng tôi cần có ông để giải quyết cho ra lẽ. Kính đợi".

Xem xong, Quản Bạt nhếch mép cười :

- Còn sớm chán. Mấy chú vào đây uống rượu với tớ đã.

Bốn người kia nhất định không vào.

- Hà hà. Nếu ta không đi, chắc các chú hạ thủ luôn chứ gì ?

Bốn người vẫn không nói lời nào. Quản Bạt lại cười :

- Cũng khen cho mấy chú có gan. Nói vậy, chú anh em đã mời, Bạt này sẽ đến.

Quản Bạt xách ô, không dận dò ai, tay không khí giới, bước lên xe kéo nhẹ nhàng như đi dạo chơi.

Bốn người lặng lẽ kéo xe và hộ vệ đưa Quản Bạt đến nơi hẹn.

Đến tối, em trai Quản Bạt là Phan Khắc Tiếp, cũng là tay giỏi võ, về nhà không thấy anh, sinh nghi, vội xách kiếm đi tìm. Vừa đi Tiếp vừa hỏi thăm.

Đến Trà Lý, có người bảo rằng : “Thấy ông Quản Bạt ngồi trên xe kéo, ông còn gật đầu chào tôi. Hình như là họ vào nhà Chánh hội An. Ở đấy đang ăn uống gì to lắm, suốt từ chiều tới giờ”.

Tiếp cảm ơn rồi lẳng lặng lén qua vườn sau nhà Chánh hội An, ghé mắt nhìn vào bên trong.

Thì ra trong nhà đang cỗ bàn rầm rộ, tất cả có mười hai người ở trần trùng trọc, ngồi mâm bốn. Ai cũng kè kè thanh kiếm một bên.

Quản Bạt ngồi trên cao, một mình một mâm, ung dung nhắm rượu.

Tiếp rình mãi cũng chẳng thấy ai nói năng gì, định đẩy cửa vào, thì bỗng thấy một người đứng lên nói :

- Ông Quản, anh em chúng tôi mời ông đến đây uống rượu xong rồi, giờ có việc xin hỏi ông : Việc ông khai tên chúng tôi. Ông nghĩ sao ?

Quản Bạt điềm nhiên hỏi lại :

- Tổ khai có đúng không đã ?

- Đúng. Ông biết quá rõ chúng tôi !

- Thế các chú tính sao ?

- Chúng tôi đã bàn nhau kỹ rồi. Giờ chỉ còn hai cách : Một là ông phải gỡ cho chúng tôi. Hai là chúng tôi phải giết ông, để tuyệt người chúng.

Quản Bạt gật gù bình thản nói :

- Ừ được, tổ cũng có đến ba cách. Nhưng có lẽ cách này hay và gọn hơn cả.

- Cách nào ?

- Các ông đan một cái rọ. Bạt này uống rượu xong rồi chui vào, các ông bỏ thêm vào đấy hòn đá lớn, rồi đem quẳng xuống sông. Thế là xong !

Cả bọn nghe xong sững sờ, im lặng chốc lát. Một người lên giọng :

- Chúng tôi không đùa !

- Bộ nãy giờ ta đùa sao ? Cách ấy không được à ?

- Thế cách thứ hai của ông là gì ?

Quản Bạt đứng lên :

- Ta biết các chú đều là anh hùng hảo hớn. Cho mời ta ăn mà không bỏ thuốc độc vào thức ăn, để hại ta là khá lắm đấy. Còn cách thứ hai của ta, là cứ cầm dao lên đây mà giết ta.

Cả bọn do dự nhìn nhau. Quản Bạt lại giục :

- Ai lên trước thì được giết ta trước. chỉ một dao là bỏ mạng thôi mà ! Hay là tất cả cùng lao vào, mỗi người một nhát cho đều, như vậy ta chết càng nhanh càng tốt chứ sao ?

Bọn cướp nghĩ Quản Bạt chắc là có ngón đòn bí hiểm gì đây. Hắn ở thế lưng vào tường, trên cao lợi thế... Điều chắc chắn là nếu giết được hắn cả bọn cũng phải mấy người bỏ mạng, thế thì ai xung phong chết trước đây ?

Một giọng khàn khàn từ cuối góc nhà cất lên :

- Đã vậy ông Quản cứ nói nốt cách thứ ba cho bọn tôi nghe đã.

Quản Bạt cười gằn, ngồi xuống rót rượu uống, chậm rãi :

- Thế ra các chú vẫn không dám ? ! ! Nhưng trước khi nói cách thứ ba, ta muốn hỏi các chú thực tình có muốn giết ta không ?

Người kia trả lời :

- Thực tình lúc nào chúng tôi cũng nể ông. Đó chỉ là cách cuối cùng. Vì nếu ông còn sống, chúng tôi sẽ bị hại, khổ lây cả vợ con. Đó là lẽ chúng tôi phải liêu với ông vậy !

- Thế nếu ta còn sống, mà các chú cũng không việc gì thì sao ?

Nếu vậy thì còn gì bằng. Nhưng chúng tôi không hiểu, xin ông nói rõ.

- Đó là cách thứ ba. Đầu tiên, các chú phải trả lại đồng triện cho Chánh Tường, vì cái đó là của chính quyền, quan trọng lắm. Sau đó, trả lại cho Chánh Tường một số của cải. Đừng có làm liều, bạ ai cũng cướp. Chánh Tường là một phú hào cũng biết ăn biết ở. Kẻ giàu, người nghèo, kẻ khôn, người dại cũng phải xem xét tài lộc của từng người. Đâu có phải thấy người ta giàu là cứ tước đoạt !

- Vâng vâng... chúng tôi xin sẵn sàng... Nhưng sự việc đã đưa lên huyện... chỉ nay mai là xét xử rồi !

Quản Bạt nói rành rẽ hơn :

- Xử là việc của họ, còn nhận hay không là việc của các chú, của tôi, ta nhất định không nhận thì họ làm gì được.

- Nhưng ông đã khai, đã ký...

- Thì đã sao ? Đó là việc của tôi. Tôi sẽ có cách.

Mọi người mừng rỡ, nhao nhao hỏi cách nào. Quản Bạt nhất định không nói, chỉ bảo :

- Lúc xử, các ông sẽ biết. Giờ nói ra sợ lộ. Chắc gì các ông ở đây đã một lòng một dạ. Nhỡ có người muốn lập công chuộc tội thì sao ?

Phan Khắc Tiệp nãy giờ rình ngoài nghe hết mọi sự, nóng máu ra mặt can thiệp. Tiệp chạy quanh nhà gõ kiếm chan chát vào tường đánh động, miệng hô lớn :

- Anh Bạt cứ yên tâm. Quân ta đã bao vây khếp chặt ở vòng ngoài.

Rồi sửa giọng ồ ồ.

- Mẹ cha nó ! Quyết không cho thằng nào chạy thoát.

Trong nhà cả bọn nhốn nháo cả lên, vỗ vôi lấy dao, kiếm đứng lên, mắt nhìn ra cửa. Quản Bạt gõ bàn quát lớn :

- Mấy thằng láo. Các quan đang uống rượu. Bất cứ đứa nào cũng không được vào nhà.

Hét lên một tiếng, Quản bạt nhảy phốc lên bàn, vụt một cái nữa, phóng người lên xà ngang, đu phất lên, đâm vụt người qua mái nhà. Ngói vỡ tan tành, rơi lả tả. Cả bọn phía dưới còn đang hoa mắt, thì ông đã sừng sững trên nóc nhà đi lại chững chạc.

Cả bọn khiếp sợ, lè lưỡi, chẳng ai dám ra khỏi cửa, chỉ đưa mắt nhìn nhau. Thật hú vía, ai nấy đều khiếp đảm.

Đứng trên cao nhìn quanh, Quản Bạt chỉ thấy một ông em đang giơ kiếm ra hiệu. Quản Bạt hiểu ý ra bộ quát :

- Mấy thằng kia, mau rút về hết.

Rồi nháy mắt với Tiệp :

- Còn thằng Tiệp, muốn uống rượu thì vào. Các quan đây là anh em cả !

Tiệp vâng ạ ! một tiếng thật to, rồi cũng vờ quát :

- Cho các chú lui ! Để mình ta ở lại !

Quân Bạt lại theo đường trở mái nhà lúc nãy, nhảy xuống, ngồi gọn trước bàn.

- Mọi việc xong rồi. Phiên vị nào mở cửa, cho em tôi vào cùng uống rượu !

Tiếp ung dung xách kiếm đi vào, còn giả bộ liếc ra ngoài, xong đảo mắt quanh một lượt :

- Ô, toàn người quen cả.

- Vâng, vâng, ai chứ ông Tiếp chúng tôi còn lạ gì. Mời ông ngồi lên bàn trên...

Tiếp ghé tai anh hỏi nhỏ :

- Sao anh biết không có thuốc độc ?

Quân Bạt cười, lần túi áo lấy ra gói thuốc trừ độc rắc vào bát bún của em.

- Thế học thuốc để mà làm gì ?

Vừa nói, Tiếp vừa chăm chú nhìn vào tô bún, rồi thản nhiên ngồi múc ăn ngon lành.

Chủ nhà là Chánh hội An giữ hai anh em ở lại chơi cho đến nửa đêm, mới cắt người kéo xe đưa về đến tận nhà.

Mấy hôm sau, huyện xử vụ cướp nhà Chánh tổng Tường.

Quân bạt chối phăng từ đầu, khai như sau :

- Cái này không được. Tôi làm nghề thuốc, chỉ biết "thiên trời, địa đất", chứ không biết chữ quốc ngữ. Người ta đọc biên bản cho tôi nghe, chỉ có mất tài sản

và đồng triện. Tôi nghe thấy vậy, thì tôi ký hộ làm chứng. Giờ lại nghe có đoạn những người bị tình nghi này, thực tình tôi không biết. Họ lừa tôi ký, cái này tôi chưa hề nghe, tôi không nhận.

Rồi trước sau như một, Quản Bạt khẳng khẳng không nhận, nói là chắc ai thù oán viết thêm vào, vu vạ, gieo oan.

Người bị tính nghi cũng nhân đó chối phăng tất cả. Cuối cùng, không còn ai làm chứng, nên huyện đành xử trắng án.

6. ĐỂ THẾ NGUY HIỂM LẮM !

Một hôm Quản Bạt thèm rượu nhưng hết tiền, bèn sai con sang nhà ông anh bên cạnh mượn hai hào. Ông anh đi vắng, chỉ dâu đang dỡ tay phơi thóc, bảo cháu “chốc nữa”.

Thế là Quản Bạt chẳng nói chẳng rằng, hăm hăm bước thẳng một mạch ra quán, cũng chẳng thềm hỏi ai, xách luôn chai rượu. Chủ quán sợ hết hồn, không dám hé răng, vì biết trước sau gì Quản Bạt cũng trả sòng phẳng và xộp nữa là đằng khác.

Lúc về ngang qua nhà anh, Quản Bạt đứng lại nhìn ngang nhìn ngửa, thấy hai con lân đá để trước nhà, mỗi con nặng trên 50 cân. Quản Bạt tu một ngụm

rượu, giắt chai vào bụng, nhấc bổng hai con lân, gác luôn lên bệ cổng ra vào.

Xong, Bạt nhảy tót lên bờ tường, ngồi gác chân, tu rượu tiếp, mắt cứ nhìn chòng chọc xuống sân, làm người chị dâu và những người làm đang phơi thóc sợ xanh mặt, lấm lét lui cả vào nhà.

Bà chị dâu vội cho người lên báo tin cho chồng biết.

Khi ông anh trên huyện về, thấy em như vậy, bèn cười :

- Trưa nắng, chú ngồi trên ấy làm gì thế ? Thôi xuống đây anh em mình uống rượu.

Quản Bạt tuy ngang ngược, nhưng lại rất trọng anh, bèn nhảy xuống và nói :

- Nhà em tuy nghèo, nhưng vẫn có rượu thết anh.

Nói xong, Bạt thủng thỉnh bước về nhà.

Ông anh cười, gật đầu, vào lấy đồ nhắm rồi mang sang nhà em. Quản Bạt chả ngó ngang đến, tuyệt nhiên không đụng đũa, cứ uống rượu tì tì, hậm hực mãi mới nói :

- Nếu không có thằng Bạt này làm phen dậu kế cận, chắc gì nhà anh đã yên !

Ông anh biết em giận mới vuốt ve :

- Anh biết chú em giận chị, chẳng qua chị đang bận nên nói thế, chứ chú muốn mượn bao nhiêu mà không được. Để chút nữa cháu nó mang sang... Thôi, giờ cứ uống rượu, nghỉ ngơi đã. Chiều mát, chú mang

hộ anh hai con lân xuống. Để thế nguy hiểm lắm ! Ngoài chú ra thì làng này có ai mang nổi đâu.

Quản Bạt phồng mũi, gật gù bước sang sân nhà anh, vươn hai tay đỡ từng con lân xuống, để vào chỗ cũ.

Xong bữa rượu, Quản Bạt lăn ra ngủ. Tỉnh dậy, ổng thấy một đồng bạc đặt trong cái đĩa để trên bàn. Quản Bạt cầm lấy, bước thẳng sang nhà anh. Người làm và các cháu trông thấy lủi mất. Quản Bạt bước luôn xuống nhà sau, thấy chị dâu đang lúi húi thổi nấu, gãi đầu cười khi.

- Đây trả lại chị. Em chỉ mượn hai hào.
- Không, không chứ cứ cầm... tôi không có tiền lẻ.
- Chà... nhà quan có khác. Không có tiền lẻ thì...

Bà chị vội lẩn lưng móc hai hào :

- Đây đây, có hai hào đây chú này.

Quản Bạt cười, cầm nốt hai hào, đi thẳng ra quán rượu.

7. ĐÁM TANG NGƯỜI NGHÈO

CHIỀU 30 TẾT

Nhà Chử đang khỏe mạnh, làm quần quật suốt ngày ngoài đồng. Đùng một cái phải gió, ngã quay ra chết. Nghiệt thay lại đúng vào chiều cuối năm.

Hôm ấy gió rét như cắt thịt, người nào về nhà nấy, quây quần bên bếp lửa, nói chuyện Tết. Nghe tiếng trống mõ làng rờ rạc, ai cũng giật mình thương hại. Mõ báo dân làng tập trung giúp đỡ, lo gấp việc tang.

30 Tết rồi lại đại mà dây vào việc tang ma cho buồn cả người, không khéo nó lại vận vào năm mới.

Thế rồi nhà này ỷ cho nhà kia.

Vợ con nhà Chỉ khóc như rì. Đã nghèo lại gặp vận đen, anh em ở xa chẳng tài nào đưa tin kịp. Bố đẻ nhà Chỉ đã trên 60 tuổi rồi, ngồi lau nước mắt, nghĩ bụng : chắc phải chờ cho hết ngày mừng ba, đúng theo lệ làng mới được động đất, tránh điều xúi quẩy cho cả làng.

Khoảng ba giờ chiều, Quân Bạt quán chần bông lù lù đến, thấy nhà Chỉ vắng teo. Ngồi chơi với ông cụ cả tiếng đồng hồ, cũng chẳng thấy người nào đến. Sốt ruột, Quân Bạt than :

- Quái lạ ? Mõ rao 4 giờ tập trung, 5 giờ mang đi chôn ? Mà giờ này sao chẳng ai đến... ?

Ông cụ thở dài :

- Thật cháu xấu số. Cháu chết vào ngày này, ai cũng bận, làm sao hộ được.

Quân Bạt hỏi :

- Ý cụ thế nào ?

- Bẩm làm thế nào được. Đành phải chờ đến mừng bốn vậy, Quân Bạt đứng dậy dứt khoát :

- Cụ bảo vợ Chỉ đun cho nồi nước chè thật to. Lần này để tôi đi đốc, thế nào cũng có người đến. Phải chôn hôm nay thôi. Ai lại để xác trong nhà mấy ngày Tết như thế, thêm buồn ra. Đằng nào cũng chết rồi.

Nói rồi, Quán Bạt một mạch bước ra ngõ, bẻ luôn một đoạn tre làm gậy. Đến nhà nào ông cũng xộc vào, đập cửa :

- Này thằng Chỉ chết sao không đến giúp ? Điec cả à ? Đứng một tiếng nữa trong nhà phải cử một người đi, cầm theo một bó đuốc. Có gì thì cho thêm nó. Nhà nó chả có gì... ông đã bảo mà không đến thì biết tay ông đấy.

Qua mấy nhà chuyên thổi kèn bát âm, Quán Bạt quát luôn :

- Các bố chỉ có rượu thịt mới đi thổi kèn đưa đám được à ? Khôn hồn, mau đi lại nhà thằng Chỉ, hộ nó một chút. Nghe rõ chưa ? Không rõ thì bảo.

Đến nhà viên quan chánh tổng, kín cổng cao tường, chó tây, chó ta sủa ầu ầu. Quán Bạt tự động mở then, rồi đường hoàng đi vào, ghéch mặt hỏi người ở :

- Quan chánh đâu ?

Chánh tổng đang lim dim vuốt râu bên hương án. Nghe tiếng oang oang ngoài sân, vội nhóm dậy hấp tấp chạy ra.

- Chà chà... có việc gì cần mà ông Quán vội vã thế ? Vào đây, vào đây, uống nước cái đã...

Quán Bạt đứng giữa cửa nói luôn :

- Quan chánh hỏi thế, chứ việc gì thì quan cũng đã biết rồi. Mõ làng rao ong ổng ra đó. Tôi nghĩ chính quan nên làm gương mới phải ? Hay là chỉ dám vừa vai phải lứa quan mới đi ? Lúc nữa thôi, dân đến nhà thằng Chỉ mà không thấy các nhà chức sắc đâu thì khó ăn khó nói với họ lắm đấy. Sau này Bạt tôi nhớ có vô lễ, xin cũng đừng trách.

Cứ thế Quân Bạt đi suốt đầu làng đến cuối xóm. Nhà nào ghé lâu lắm là hai, ba phút. Xong, Quân Bạt ghé qua nhà, ngắm nghía một chút, dỡ luôn 12 tấm ván ngăn buồng nhà mình chỉ rộng hơn một gang nhưng dài quá đầu, kêu người vác luôn sang nhà Chỉ để kê ngồi.

Khi Quân Bạt sang, thì mọi người đã khá đông đủ rồi. Ai cũng sẵn sàng bố đước, có người đi qua giả bộ chào ông Quân, kéo nhờ ông quên, mừng một lại "thăm" thì xúi quẩy.

Rồi cờ quạt, kèn trống cùng nổi lên ra vẻ lắm...

Các vị chức sắc trong làng cũng có mặt, mỗi người cũng đóng góp ít nhiều, chia buồn cùng tang chủ.

Quân Bạt cắt đặt công việc, đầu vào đấy, mới chột vỗ trán :

- Chết quên trình sự cụ.

Chẳng qua chùa nằm khuất, hơi xa làng, Quân Bạt vội quá nên quên. Nhưng rồi lắm nhảm : "Trống mõ rao thì cũng phải nghe chứ ? Hay là cũng sợ rét ?".

- Tối rồi ! Đành vậy ! Chẳng sứ cũng chẳng sao. Mời cụ tiên chỉ đây cúng cho cháu vậy, cốt lòng thành là được.

Đám ma Chỉ không ngờ thế mà lại đông đủ các vị chức sắc, mọi nhà trong làng, đèn đuốc sáng rực cánh đồng. Mãi hơn chín giờ tối mới chôn xong.

Có nhà không được mời cũng đến thăm gia.

Quản Bạt thay mặt gia đình cảm ơn sự giúp đỡ của bà con và chúc mọi người ăn Tết vui vẻ. Trên đường về, quan chánh ghé tai Quản Bạt khẽ khen :

- Việc này, chỉ có thầy là làm được như thế.

8. ĂN VÀ LÝ TRƯỞNG

Quản Bạt đóng áo chùng đi ăn cưới về, ngang qua đền thờ Đức Thánh Trần, định ghé vào nhắc anh mõ đi mời các cụ bô lão và chức sắc trong làng sáng mai đến bàn tổ chức lễ hội 20-8 âm lịch, ngày giỗ Trần Hưng Đạo.

Phần vừa uống rượu ngà ngà say, phần trong đình hơi tối, Quản Bạt vấp phải bệ cửa ngã sổng soài. Suốt đầu gối, rách toác ống quần.

Cụ Vinh, thủ đền vội chạy đến.

- Ối, ông Quản có sao không ?

Quản bạt phụi gối :

- Không sao, không sao... Có anh mỗ đấy không cụ ?

- Thưa có... đang nằm ở nhà trong... Tôi cũng đang định đi mời thầy...

- Có việc gì ạ ?

- Chả là hôm qua anh mỗ vác lúa cho nhà ông lý trưởng bị vẹo xương hông... không đi được.

- Thế à...

Quản Bạt bước nhanh xuống nhà hậu, thấy anh mỗ đang cởi trần mặc mỗi cái khố rách, nằm co quắp trong xó bếp. Thấy ông Quản vào, anh gắng ngồi dậy, nhưng Quản Bạt đã xua tay :

- Thôi... thôi... anh cứ nằm để tôi xem cho.

- Dạ dạ... ông tha lỗi... áo quần con vừa giặt xong...

Quản Bạt cười, nhìn ra sân phơi sau, không tin đó là mớ quần áo vì nó quá cũ, rách.

- Anh ăn gì chưa ?

- Dạ... chiều... chiều con ăn lộn ạ.

- Tôi hỏi thế để biết mà chữa cho anh... no thì tức bụng lắm.

Vừa nói, vừa mở nồi cơm, Quản Bạt thấy trống trơn, không dính một hạt nào.

- Anh làm cho lý trưởng công bao nhiêu một ngày ?

- Dạ dạ... chỗ các quan viên cha mẹ... con đâu dám đòi tiền công. Ông bà cho con ăn cơm thôi ạ...

- Làm cho ai cũng phải có công cán đảng hoàng chứ, lão lý kiết ấy ai còn lạ gì nữa, phải đòi thẳng thùng chứ.

- Thế anh bị sai khớp, ông ấy có cho gì không ?

- Dạ có, bà lý san cho con nữa chai dầu ạ.

- Tốt thật.

Quản Bạt bảo anh mõ :

- Anh nằm sấp xuống..., chịu đau một tí nhé... nhanh thôi.

Rồi leo lên giường, một tay ông quàng lấy ngực anh mõ, tay kia đặt lên sờ các đốt xương sống.

- Anh bị trật đốt thứ chín, chứ không phải vẹo xương hông, nhìn là tôi đoán ra ngay... Vợ con gì chưa ?... Năm nay hai mấy rồi... ?

Anh mõ chưa kịp trả lời thì “á” lên một tiếng, nghe cái “cụp”, anh toát cả mồ hôi, nhưng thấy nhẹ nhõm trong người ngay.

Quản Bạt cười :

- Xong rồi, chiều tối gửi cho tí thuốc là mai khỏi thôi.

Cụ Vinh thủ đến xuýt xoa :

- Ông Quản giỏi thật ! Nói chuyện đánh lừa... cho bớt đau...

Quản Bạt bước xuống giường.

- Tôi phải lại nhà lý trưởng có chút việc.

Anh mở gượng ngồi dậy :

- Đội ơn ông Quản... thật con...

- Anh cứ nghỉ. Tôi về nhé !

- Vâng ạ.

Quản Bạt đi thẳng đến nhà lý trưởng, mới vào ngõ, con trâu cột sát đường quay cổ nhìn. Quản Bạt tránh sang một bên, quen tay nắm luôn sừng, ngẫm nghĩ một lúc rồi hét toáng lên :

- A... mà dám phang ông à ? Ông đập cho mà chết !

Lý trưởng chạy ra, nắm lấy dây thùng cột mũi trâu.

- Sao... sao ?... Ông Quản... ?

- Hừ không nhanh có phải chết không ? Mẹ nó, trâu bò vạng người thì chẳng nuôi làm gì... Không biết trâu nhà ai ?

Vừa nói vừa dẫn sừng quẹo cổ trâu định quật.

Ông lý hốt hoảng, nắm lấy tay Quản Bạt :

- Đừng đừng, ông Quản... trâu của nhà tôi...

Bà lý ấp úng :

- Dạ dạ mọi khi nó hiền lắm... sao hôm nay nó lại giở chứng.

Quản Bạt bỏ tay ra.

- Trâu của ông bà à ? Sao mà khinh người thế ?
- Xin ông đừng chấp...
- Hừ, làm rách cả quần người ta.
- Vâng vâng... Không may sự thể lại xảy ra như vậy... chúng tôi xin đến ông bộ khác... Ông vào xới nước đã...

Lúc ấy Quản Bạt mới làm bộ hậm hực, ngoái cổ lại.

- Trước cửa là nhà mụ An, mẹ thầy phán Cóc phải không ạ ?
- Vâng, đúng đấy.

Quản Bạt nói to, cốt để mọi người xung quanh nghe :

- Nghèo thì không sao. Hơi có máu mặt một tí đã nổi dậy, lấn đường, chẳng coi làng xóm ra cái gì cả. Cũng chỉ vì xây tường, lấn dậu mà con trâu vạng phải ông.

Ông lý gật đầu :

- Dạ phải ạ. Cũng tại cái bờ tre...
- Thì ông cứ dọn sạch. Không thì để tôi tính cho.

Quản Bạt ngồi xuống bàn, uống trà, không nói, không rằng. Bà vợ lý trưởng khép nép cầm một gói giấy, đặt lên bàn.

- Xin ông Quản vui lòng nhận cho xấp vải này để về may bộ khác ạ.

Quản Bạt xắn quần, phô chỗ xước rớm máu, rồi nói :

- Suýt nữa thì gãy chân. Không biết có sao không đây ?

Lý trưởng mặt nhăn nhó, đưa mắt nhìn vợ, rồi mở tủ lấy ra đồng bạc, kẹp vào gói giấy bọc xấp vải :

- Ông cầm tí chút... mua thuốc ạ. Kể ra... cũng là cái vận xui cho cả ông và tôi...

- Thì có ai muốn thế đâu... Thôi cảm ơn ông bà nhé.

Quản Bạt bước ra cửa còn bảo :

- Ông bà cảm phiền để tôi đo bộ cũ này đã, rồi tôi giặt giũ, gửi lại ông bà sau.

- Thôi thôi... ông Quản đừng làm thế.

- Vây xin cảm ơn ông bà. Tính tôi vậy, đâu cứ ra đấy.

Đến ngõ, Quản Bạt làm bộ đứng lại :

- Ông bảo cháu nó dẫn trâu hộ... tôi qua.

Ông lý vội chạy trước nắm mũi trâu kéo sát vào lề :

- Ông cứ đi không sao đâu.

Quản Bạt đi qua, cười với con trâu :

- May cho mày đấy !

Bà An, mẹ thầy phán Cóc, lúc này đã đứng đợi ở trước cửa, đón đả chào :

- Chào ông Quản ạ. Mời ông vào nhà xơi nước. Gớm, lâu quá ông chẳng vào nhà tôi chơi.

- À bà An đó à ? Chà, dạo này bà béo trắng, trông trẻ đẹp, tôi suýt không nhận ra... Bà thú lỗi cho. Trước đây nhà bà nóc rạ tường đất, tôi vẫn thường lại thăm, giờ cậu Cóc làm ông phán, phát lộc phát tài, nhà xây sân gạch. Tôi biết chứ. Vả yên trí rồi, khỏi phải lo nữa, nên tôi ít đến, thế thôi.

- Dạ... dạ.

- Cậu phán về, bà bảo lúc nào rảnh, mời đến tôi chơi. Cậu ấy có học biết luật lệ, biết xử thế, tôi thích lắm.

Quản Bạt vừa nói, vừa ngửa người ngấm dậu tre, bức tường rồi chửi đồng :

- Mẹ nó cái dậu tre có hàng trăm mắt mà như mù, cứ bò ra đường chiếm cả lối đi.

- Vâng, vâng... mời ông vào nhà uống nước, tôi xin thưa chuyện.

- Thôi cảm ơn bà. Tôi bận đi có chút việc.

Vừa nói, Quản Bạt vừa rảo bước. Bà An lúp xúp chạy theo sau :

- Ông Quản... thế này thật không phải... Vâng cũng tại cái bờ tre... làm ông bị đau...

Quản Bạt dừng lại :

Bà nên cho người dọn bờ tre đi, có tường rồi cần gì dậu. Bán cũng được khối tiền.

- Vâng, ông dạy phải.

- Thôi, xin chào bà.

Quản Bạt mang xấp vải mới cho luôn anh mõ, cho thêm một đồng mua gạo và trả tiền công cắt may.

Hôm hội làng, Quản Bạt nói khẽ vào tai lý trưởng :

- Tôi và ông mặc thế nào cũng được. Còn anh mõ, dù sao cũng là thông tin của làng, đại diện cho cánh mình đi mời, đi rao loa... Tôi cho anh ta xấp vải để may bộ cánh ấy, coi như ông cho, như thế được chứ ? Hà hà, nào mời ông lý nâng cốc.

9. TÊN TAO LÀ “ÔNG NỘI”

Từ khi thực dân Pháp nắm độc quyền kinh doanh muối, bà con làm muối vùng ven biển Tiền Hải bị cấm ngặt, ai tiếp tục làm sẽ bị phạt 5 đồng bạc Đông Dương và ba tháng tù giam.

Tuy vậy, dân các vùng ven biển vẫn lén lút làm muối lậu. Vì đó là nguồn sống của họ. Trước đây phơi muối cả cánh đồng, giờ họ bảo nhau, đêm đêm lấy nước biển về để nấu phơi làm muối. Tốn công một chút, nhưng được muối bột trắng tinh. Thường họ nấu về đêm để khỏi thấy khói, sáng ra dọn dẹp đem hết ra giữa đồng cất giấu, rồi đem bán. Nếu bọn “đoan”⁽¹⁾ đến

⁽¹⁾ Từ chữ “douane” của Pháp, trước đây người ta thường gọi là *Thương chánh*.

khám xét, thì chỉ thấy nhà trống, dù biết cũng không làm gì được, vì chẳng tang chứng.

Bọn lính Pháp đóng ở Đồng Châu tức lắm. Một hôm, tên đồn trưởng Pháp đưa từ Hà Nội về một con chó to. Đây là loại chó ngao giống Đức, miệng giống miệng cạp, nặng suýt soát 50 kg, đứng cao đến ngực người, trông phát sợ.

Sáng sáng, tên đồn trưởng hay bọn lính đoan chỉ việc dẫn chó đi lùng. Con chó đã được huấn luyện kỹ, đánh hơi rất tài, nó chỉ hít mấy cái rồi chúi mũi, dẫn ngay đến nơi chôn giấu tang vật. Nó lùng sục không sót một nhà nào.

Từ khi con chó xuất hiện, việc nấu muối coi như bị tê liệt. Nhiều người phải đổi nghề hoặc tìm cách làm ăn khác.

Tình hình thật bi đát, dân làng bảo nhau : “Phải mời Quán Bạt thôi”.

Thế là họ cử hai cụ già cao tuổi nhất trong làng, khăn đóng áo dài trịnh trọng mang lít rượu nếp và ít bơ lạc sang Đông Cờ, hỏi thăm đến nhà Quán Bạt.

Quán Bạt mời vào, hỏi han mọi sự, rồi trầm ngâm nói :

- Ý các cụ muốn trừ con chó tây đó chứ gì ?
- Nó còn đáng sợ gấp trăm lần bọn đoan đấy ông ạ.

Quán Bạt suy nghĩ một lát rồi nói :

- Đó chỉ là nhất thời, trừ con này, sẽ có con khác, thậm chí có cả chục con khác. Đánh rắn phải đánh đập đầu. Việc chính là phải trừ bọn Pháp.

Hai cụ vuốt râu, gật gù :

- Vâng, ông nói chí phải, nhưng việc này khó lắm.

- Điều cốt yếu là dân mình không sợ nó.

Một cụ lên tiếng :

- Dân làng tôi ước lắm rồi, chỉ chờ có dịp và có người đứng ra tổ chức là chúng tôi sẽ hưởng ứng.

Quản bạt cười :

- Hai cụ cứ nghỉ ngơi, ăn cơm chiều mát, ba ông con mình sẽ qua bãi cồn⁽¹⁾ xem sao ?

Hai cụ già mừng rỡ, xuýt xoa :

- Vâng, thế còn gì bằng. Chúng tôi cũng nghĩ chỉ có ông là có thể làm được thôi.

- Hai cụ nói quá. Ai cũng thế cả, có điều ta dám làm hay không ?

Chiều hôm ấy, họ có mặt ở bãi cồn. Quản Bạt xem xét địa thế một lúc, bảo mấy người dựng tạm cái lều cỏ ngay con đường độc đạo dẫn vào làng. Lều có sạp bên bằng tre. Quản Bạt đề nghị :

- Những ai muốn nấu muối, thì sắp sẵn củi lửa.

⁽¹⁾ Bãi cồn : tiếng địa phương chỉ cồn Vành, nay thuộc huyện Tiền Hải.

Theo kế hoạch, cả làng thi nhau nổi lửa. Đã lâu không được nấu, giờ có bao nhiêu nổi chảo, họ đều đem ra nấu cho bằng thích. Vui như tối cuối năm nấu bánh chưng Tết. Nhà nào cũng hối hả.

Được dịp, dân làng thi nhau nấu muối suốt đêm. Tảng sáng coi như đã thỏa thuê, đang sắp sửa dọn dẹp chôn giấu đồ nghề, thì Quản Bạt thức dậy, lại bảo hãy cứ nấu tiếp.

Phải để tụi Tây trên đồn thấy khói, kéo xuống thì mới tính được với chúng.

Thế là cả làng lại nô nức nổi lửa, quên cả sợ. Họ vừa làm, vừa hồi hộp chờ xem Quản Bạt “tính” với tụi Tây như thế nào.

Quản Bạt chọn thanh niên khỏe nhất, hỏi :

- Các cậu có bắt chó được không ?

Bốn anh ngơ ngác nhìn nhau, có vẻ lo ngại. Một anh nói :

- Thưa ông Quản, con chó này to lắm, dữ như cọp. Nếu cần, chúng tôi, sẽ chém nó, chứ bắt thì sợ không được.

Quản Bạt cười tủm tỉm :

- Thế mà đòi ăn thịt chó.

Nói vậy, chứ để đó thôi. Các anh mỗi người tìm một chỗ kín nắp, sau lều, lấy cỏ mà phủ lại, đừng để bọn chúng nhìn thấy, sinh nghi thì hỏng mọi chuyện. Khi

nào tôi hô bắt thì các anh vùng dậy và hành động theo lệnh tôi.

Có tiếng kèn tây từ trên đồn xa vọng xuống. Quân Bạt chắc lưỡi :

- Chà, tò te, te tò rồi đó.

- Chúng tập hợp và lát nữa sắp xuống,

Quản Bạt đi quanh kiểm soát lại chỗ mấy người núp, xong, leo lên sạp ngồi nhắm rượu, chờ bọn lính đoan xuống.

Quả nhiên chứa đầy nửa tiếng sau, đã thấy lính tráng lố nhố trên cánh đồng. Con chó tây chạy trước, rồi gã đồn trưởng và lão xếp đoan cùng tên thông ngôn và hai tên lính khố xanh mang súng theo sau. Cả bọn vừa đi vừa xí xố chỉ trở. Chúng có vẻ tức lắm, không hiểu tại sao hôm nay cả làng lại cả gan nổi lửa nấu muối giữa ban ngày ?

Đến đầu làng, bọn chúng sựng lại khi thấy một cái lều mới dựng chắn ngay giữa đường. Một người không già, không trẻ, mặt rỗ hoa và đang ngồi uống rượu, mắt trừng trừng nhìn chúng. Trước mặt lại còn để sẵn một con dao dài. Chúng nghĩ chắc gã này là đầu sỏ, chủ mưu đây...

Con chó sủa lên mấy tiếng rồi kéo căng cả dây xích. Đồn trưởng bồng bụng tay, miệng hô "A-lê-hấp" !

"Chó" nhảy hai cái đã đến sát lều, rồi chụm chân phóng vọt luôn lên sạp, như muốn đè nghiêng lấy người đang ngồi. Nhưng Quản Bạt nhanh như cắt, ngả người

tránh, tiện tay phạt luôn một đường dao, đầu con chó lặn lông lốc, không kịp kêu một tiếng. Súc dao còn phạt luôn cả cây cột tre chống lều, làm nghiêng cả mái.

Mặc cho cái xác con chó còn đang giãy giụa, Quản Bạt hét lên một tiếng thật lớn để trấn áp tinh thần đối phương, rồi nhanh như chớp lao xuống, lưỡi dao loang loáng có dính máu.

Diễn biến xảy ra quá nhanh. Hai tên Pháp bủn rủn chân tay, chỉ biết ôm chầm lấy nhau, nhắm mắt chờ...

Quản Bạt túm ngay lấy ngực áo tên đồn trưởng, chân đá lão đoan, làm hấn khuỵu xuống. Quản Bạt dí chân lên ngực hấn, hét to :

- Mau ra bắt !

Bốn thanh niên nãy giờ nép trong bụi, đồng loạt lao ra, người nào cũng cầm một con dao bầu trong tay. Hai tên lính khố xanh biết có chống cự cũng không nổi, bèn buông súng đầu hàng. Còn gã thông ngôn chạy được một quãng, thì bị bắt lại. Hấn khóc lóc xin tha mạng.

Tất cả được dẫn tới trước mặt Quản Bạt.

Tên thông ngôn được điệu ra trước tiên :

- Chưa chi đã khóc lóc om sòm. Sao mà mau nước mắt thế ?

Mày hãy dịch nguyên văn lời tao nói cho mấy thằng mũi lõ kia nghe. Dịch sai là coi chừng cái đầu đấy.

- Vâng vâng, xin quan lớn cứ nói... con xin dịch nguyên văn. Tên thông ngôn gật đầu lia lịa.

- Ủ mày nói với chúng rằng : tao là một vị tướng ở ngoài biển kia mới vào. Nếu từ nay chúng còn ức hiếp, bắt nạt dân làng nữa thì có ngày tao sẽ vào tận đồn lấy đầu cả lũ như con chó kia kia.

Vừa nói, Quán Bạt vừa chĩa mũi dao vào con chó cụt đầu nằm vật bên lều.

Tên thông ngôn vâng dạ và bắt đầu dịch. Hai tên Pháp sợ quá, xin Quán Bạt tha chết.

Quán Bạt lại nói với tên thông ngôn :

- Chỉ có bọn tay sai như mày mới bày vẽ chỉ điểm cho bọn Pháp bắt bớ dân lành. Mày là thằng đáng tội chết nhất. Nhưng ta nghĩ thương hại vợ con mày, cho mày có dịp hối cải.

- Vâng vâng, con xin cảm ơn quan...

Quán Bạt quơ ngược dao đánh roạt. Tên Việt gian tái mặt rú lên một tiếng, tai phải của hắn đã bị xén bay ngay xuống đất.

- Ối quan ơi ! Chết con rồi !!!

Và hắn vừa ôm tai, vừa lạy như vái sao. Hai tên Pháp thấy chẳng hiểu ra sao, cũng sợ hãi ôm cả hai tai, bắt chước lạy Quán Bạt. Rồi hai tên lính khố xanh cũng thế. Tất cả vừa lạy vừa van xin thống thiết.

Dân làng kéo ra xem đông nghịt. Họ khoái chỉ trước cảnh tượng ấy, một cụ bảo :

- Cả đời tôi, giờ mới thấy người Tây lạy người Việt. Sướng thật !

Quay qua tên thông ngôn, Quản Bạt bảo dịch :

- Đáng nhẽ hôm nay ta giết hết, nhưng vì lòng nhân từ, ta tha cho tất cả. Quan Pháp phải nhớ lấy và có lòng nhân đạo đối với dân Việt. Nếu không nghe, ta sẽ giết hết cả đồn.

Tên thông ngôn dịch xong, hai tên Pháp gật gật đầu và quỳ xuống lạy nhìn Quản Bạt, nó nói một tràng tiếng Pháp.

Quản Bạt hỏi tên thông ngôn :

- Nó nói gì thế ?

- Dạ. Nó muốn biết được tên của quan tướng trước khi về ạ.

- Nó muốn biết tên tao, rồi mật thám truy tìm chú gì ? Mà cứ bảo tao tên là... “Ông Nội”, nghe chưa ?

Tên thông ngôn tròn xoe mắt, nhưng rồi cũng dịch luôn.

Hai tên Pháp gật đầu, nhí nhố...

Từ đó chẳng thấy bọn chúng mò đến sách nhiễu dân làng. Lâu lâu, cũng có toán lính đoan trên tỉnh về, cũng tẩu tán phương tiện làm ăn cho đỡ chướng. Còn chúng chỉ khám xét qua loa lấy lệ mà thôi.

Nghe đâu tên quan hai đồn trưởng, khai bệnh rồi xin trở về Pháp. Tên khác đến thay thế, nghe chuyện cũng sợ hãi, chẳng dám ho he gì.

10. NẾU KHÔNG TRẢ, TÔI KIỆN QUAN TRƯỚC ĐÂY

Quản Bạt qua Thanh Giám chữa bệnh cho người quen, chờ hết cơn mưa mới về. Đến một con sông, dừng lại dưới cầu, đang cúi húi rửa chân, thì nghe có tiếng nói rì rầm từ xa, bèn chú ý lắng tai nghe...

- Đường trơn quá ! Ngập hết lối...

- Dạ, bẩm quan phủ, tối quá ! Quan... cứ đứng đấy để chúng con xuống tìm trước ạ.

- Ủ, nhanh lên, kéo bọn chúng giải tán mất.

Quản Bạt biết ngay là quan phủ Nguyễn Quan Tào đi bắt đám bạc ở Thanh Giám. Quản Bạt bèn rút luôn tấm ván trên cầu, dìm xuống sông.

Hai tên lính lệ đang đi xuống, thấy một người đang loay hoay ở đó, bèn hỏi :

- Ai, giờ này đang làm gì ở đó ?

Quản Bạt lặng lẽ đi lên, không thềm trả lời. Lính lệ quát :

- Hỏi, sao không nói. Đứng lại !

Quan phủ nghe quát, lần xuống. Thấy một người đội nón nan đan kiểu Tàu rộng vành, sùm sụp che kín mặt.

- Tên kia, đứng lại quan hỏi. Mày đi đánh bạc về hả ?

Quản Bạt làm bộ sợ hãi, lắc đầu :

- Bẩm quan, không ạ... con...

- Còn chối hả ? Cứ nhìn mặt mày là tao biết ngay. Lính đâu giữ thẳng này lại.

Quản Bạt sụp xuống :

- Dạ dạ... xin quan... Thật quan có mắt như thần. Vâng con trót dại... Thua hết tiền rồi... Giờ phải về ạ.

- Hay nhỉ ? Thế còn bọn chúng còn đánh không ?

- Dạ... còn...

- Nhà ai ? Có phải nhà hương Oi không ?

- Dạ nhà lý Cóc ạ.

- À à toàn hương với lý. Này, mày phải dẫn quan đi.

- Nhưng... quan không qua sông được đâu...

- Sao vậy ?

- Dạ... bẩm... chúng rút cầu rồi...

- Láo thật. Thế mày qua sông bằng gì ?

- Dạ con lội qua ạ.

Quan phủ tỏ ý nghi ngờ.

- Hừ, sao quần áo mày không ướt ?

- Dạ con cởi hết quần áo rồi mới lội qua ạ... Rét lắm. Lúc này con đang mặc quần áo thì lính xuống...

- À à ! Thế có sâu không ?

- Dạ đến ngực thôi. Quan cứ làm như con thì quần áo không ướt.

Tạo suy nghĩ : “Mình quần mấy lớp áo bông mà còn rét run thế này... Cởi quần áo ra trước dân và mấy thằng lính thì còn ra thế thống gì nữa... à à”.

Quan phủ dụ ngay giọng :

- Này, quan bảo nghe nhé. Mày chịu khó cõng quan và hai chú lính đây qua sông, rồi dẫn quan đến nhà lý Cóc, quan sẽ tha tội đánh bạc, và còn thưởng thêm tiền nữa.

Quản Bạt làm bộ mừng rỡ.

- Dạ ơn quan, may quá ! Con đang hết tiền, về nhà chỉ sợ vợ nó chửi. Quan cho con bao nhiêu ạ ?

- Ủ... Quan cho mày... một đồng.

Quản Bạt ngã giá :

- Bẩm ba người, quan cho con xin 3 đồng... Rét lắm !

- Không có lỗi thôi gì cả. Một đồng là một đồng.

- Thế con chỉ cõng mỗi mình quan thôi ạ.

Quan phủ còn đang lưỡng lự...

- Không, phải cõng cả hai ta nữa, nếu không... ta bắt người về tội đánh bạc. Hai tên lính vội nói.

Quản Bạt xử nhũn :

- Thôi quan cho con tất cả hai ạ !

Tạo vỗ vai Quản Bạt :

- Một đồng được rồi. Nếu bắt được bạc ta sẽ thưởng thêm.

Quản Bạt xòe tay :

- Quan ép con quá... thôi thì... cũng được. Quan cho con xin trước ạ.

Tạo trợn mắt :

- Mày không tin quan à ? Quan mà lại thêm quýt của mày à ?

Quản Bạt lắc đầu :

- Dân thì chẳng bao giờ dám quýt quan. Còn quan thì... biết đâu ạ ? Thời buổi này đảo điên lắm ! Con nghĩ, bụng có rồn !

Phủ Tạo đành quay qua hai lính lệ :

- Quan không mang tiền theo. Hai anh có đưa cho nó, về quan trả.

Hai anh lính cũng lắc đầu. Rồi một anh nói :

- Thôi cứ cố đi. Mai, quan sẽ trả cho đảng hoàng !

Quản Bạt gãi gãi đầu :

- Nhưng thôi, con cũng liều tin quan lần này xem sao ? Quan nhớ trả đấy nhé.

Quân Bạt bắt đầu cởi quần áo, cởi luôn cả quần lót, rồi nhảy tung tung trước mặt quan.

- Quan thấy chưa ? Rét quá ! Quan thấy đáng giá chưa ?

Nhanh, nhanh lên quan... Quan leo lên... leo lên cổ con.

Tạo bước xuống, cẩn thận leo lên lưng Quân Bạt, rồi ngồi hẳn lên cổ, gật gù :

- Mày khỏe nhỉ... cẩn thận nhé... chậm chậm... chậm chậm...

Quân Bạt từ từ lội ra, hai tay ôm chắc chân quan phủ :

- Quan cứ yên chí. Chà ! Nặng quá ! Quan ngồi gòn gòn đấy nhé.

Ra đến giữa sông, Quân bạt vờ vấp phải đá ngã chúi, quật luôn quan phủ xuống nước. Quan la ơi ới :

- Chết tao rồi... ặc ặc...

Quan lóp ngóp định trỗi dậy. Quân Bạt vờ làm bộ kêu to :

- Mau mau... hai anh...

Hai tên lính hoảng hốt, lính quỳnh, mở xà cạp, trong khi phủ Tạo được bữa no nước.

Hai tên lính, hoa tay hò hét :

- Mang quan sang đây... mang sang đây ! Thằng khốn... kia.

Phủ Tào tái mét cả người, ậm ọ, thều thào :

- Hừ hừ... quan giết... quan giết...

- Ấy chết ! Xin quan tha lỗi !

Rồi kẹp nón vào tay phải, bước lùi sau mười bước lấy đà phóng vọt qua sông. Qua nửa dòng, Quản Bạt chúi người chống chóp nón xuống mặt nước lấy điểm tựa lướt qua. Nón chưa kịp chìm thì hai chân Quản Bạt đã theo đà quăng người lên bờ bên kia.

Hai anh lính há hốc mồm ra nhìn. Quản Bạt ung dung mặc quần áo, quay bảo bọn lính :

- Hai anh qua mà lo cho quan phủ. Tổ lạnh lắm rồi. Chẳng dễ gì mà moi được của quan một đồng !

Quản Bạt vừa nói vừa lĩnh mất.

Việc phủ Tào bị chìm uống nước sông một bữa no nê mặc dù đã cố giấu, nhưng không hiểu sao cứ âm ỉ cả lên. Nghe đâu quan phủ cũng có võ nghệ; thế mới đau ! Bây giờ chuyện đã lan cả tổng, cả huyện rồi !

Phủ Tào cay cú lắm, biết chỉ có Quản Bạt mới dám làm việc này. Sau đó, quan phủ dẫn lính đến thẳng nhà ông tổng Phan Văn Ấp là bố đẻ Quản Bạt. Vừa đến nhà Tào giở giọng hách dịch :

- Quản Bạt là con ông phải không ? Mau bảo nó ra đây.

- Vâng... xin quan phủ chờ cho một chút...

Ông tổng Ấp vào nhà trong, nói nhỏ với con :

- Mày thật liều lĩnh ! Nguy quá. Đã đến nước này, mày phải chối phăng đi, để mặc thầy liệu...

Quản Bạt ậm ừ bước ra chào quan phủ, thấy cả hai anh lính hôm đó cũng đứng đấy chờ nhận mặt. Họ nhìn Quản Bạt ngờ ngợ, vì hôm ấy trời hơi tối.

Ông tổng Ấp vờ quát con :

- Bạt, hôm ấy có phải mày dìm quan phủ không ?

Không ngờ Quản Bạt nhận luôn :

- Dạ phải !

Ông tổng điếng người, đứng ngớ ra. Quan phủ và hai anh lính giật mình. Thật không ngờ thủ phạm lại ngang nhiên như vậy. Quan nổi giận cầm quạt chỉ vào mặt Quản Bạt :

- À à... chính là mày. Cả gan thật !

Quản Bạt ung dung nói luôn :

- Đúng là sự việc như thế, thưa thầy, thưa quan. Con đã hết lòng thương quan, sợ quan rét, con đã công quan cơ mà ! Chẳng may vấp ngã, chả lẽ chỉ mình quan bị ướt hết à ? Con lại cứu quan khỏi chết đuối, quan không ơn thì thôi, còn vu oan tội dìm quan, thế là nghĩa lý gì ?

- Mày còn lý sự à ?

Phủ Tọa lên mặt dọa ông tổng Ấp :

- Cả ông nữa. Không biết dạy con.

Quản Bạt cười gằn :

- Quan muốn vu oan bắt tội cho ai cũng được sao ? Hay là quan đến đây nạt nộ bố con tôi để định quyt một đồng thì quan cứ bảo.

- A mà lại nói...

- Nói để quan biết. Nếu quan không làm, và không trả tiền cho tôi, tôi sẽ kiện lên tỉnh, cho mà biết.

Phủ Tào đuối lý, biết không thể bắt nạt được, đành phải hậm hực nháy lính ra về, bụng còn lo ngay ngáy. Trả tiền Quản Bạt thì tiếc. Mà không trả, nếu nó kiện thật thì xấu hổ. Nghe phong thanh tổng đốc Thái Bình Phan Kế Toại còn có họ hàng xa gần với nhà Quản Bạt, lòng phủ Tào hậm hực, mà miệng vẫn phải tươi cười cho qua chuyện.

11. CẦN GIỮ DANH THỜM

Quản Bạt ra đồng chưa gặt được sào lúa thì em Tiệp vội chạy báo :

- Anh Bạt, nhanh lên Thái Bình xem cụ Voi Chảy, thi đấu với tụi Nhật.

Quản Bạt quảng liềm, rửa vội đôi chân lấm bùn rồi đi ngay. Hai anh em vừa đi vừa chạy, Tiệp kể :

Bọn võ sĩ Nhật đấu ở Nam Định về, chúng thắng liên tiếp, nghe Thái Bình là đất vật, nó mở võ đài ở Tiểu Hoàng. Có một thằng rất giỏi vật, chúng gọi là du-đô gì đó⁽¹⁾.

- Bè Cạn đâu ?

- Cũng thua rồi. Các đô tức quá, cho mời cụ Voi Chảy và anh lên.

- Nó dữ thế à ?

- Vâng các đô ấy trẻ lắm lưng hết rồi, hội vật tưởng tan sớm, vì suốt nửa ngày chẳng ai dám lên... Sáng nay, nếu không có ai đấu, thì nó nắm giải... Cụ Voi khỏe nhất, nhưng gần 60 rồi, sợ cụ không đi.

Quán Bạt càng tức khí, cứ thúc em chạy cho mau đến sớm.

Đến nơi, thì trời đã xế trưa, tưởng hội tan, nhưng nghe trống vật còn đang đổ hồi thúc giục.

Thì ra chờ lâu quá, cụ Voi Chảy đã đến trước, đang chuẩn bị vào sân.

Cụ vẫn còn cường tráng lắm, cao gần thước tám, nặng 70 cân. Sừng sững như voi, lông ngực và bụng đậm tua tủa. Từ trẻ đến già, lúc nào cụ cũng lừ lừ như voi, mặc đối thủ ra ràng điệu võ, dương oai cho chán, Voi Chảy mới tấn công bốc luôn, yếu thì đè sập xuống,

⁽¹⁾ Judo : Tiếng Pháp

tay nào khỏe cưỡng lại, bất ngờ bị nhấc bổng quăng luôn ra sau lưng, chẳng thèm ngoái lại.

Lần này cũng thế. Voi Chảy khoanh tay nhìn đấu sĩ Nhật bé nhỏ hơn cụ nhiều, nhưng chắc nịch, ra sân vẫn mặc nguyên võ phục trắng, thắt đai đen ba gạch, mắt một mí lườm lườm nhìn đấu thủ. Hắn tỏ vẻ thận trọng cũng chẳng ra ràng. Trọng tài ngồi ngoài điểm trống báo hiệu cuộc đấu.

Voi Chảy lừ lừ tiến lại, chân vẫn chắc như cột đình, hai tay xòe ra vươn tới như vòi voi, chộp luôn. Đồ vật Nhật khẽ lùi một bước, nghiêng người tránh; xoay tay trái bắt lấy cổ tay Voi Chảy kéo mạnh, xoay người luôn sát vào định quật đòn hông. Nhưng Voi Chảy trụ vững, tay kia quàng lấy lưng đồ vật Nhật, xiết mạnh một cái. Tên Nhật gắng gồng mình, rún cả người. Hắn định tìm cách tháo miếng, thì bị tay trái Voi Chảy chịt lấy gáy đè chúi xuống sân.

Trước sức vô địch của Voi Chảy, tên Nhật định vẫy hai tay xin hàng, chưa kịp thì bỗng thấy toàn thân bị nhấc bổng lên, bay vụt ra ngoài.

Đồ vật Nhật uốn người lộn nhào như mèo, đáp gọn sau lưng cụ Voi Chảy.

Voi Chảy hết sức ngạc nhiên, gục gặc đầu, lừ lừ tiến lại gần. Lần này Chảy nhanh hơn, tên Nhật nhanh nhẹn tránh, lại chộp được tay Voi Chảy. Hắn đưa một chân vào bụng đối thủ, định đánh đòn hiểm. Voi Chảy chộp lấy chân rồi quăng luôn ra xa. Đồ Nhật lặn hai ba vòng

mới đứng lại được. Voi Chảy lại gục gặc đầu khen ngợi, rồi lại lừ lừ tiến tới. Đồ vật vội giơ tay xin hàng.

Trống điểm nhịp báo hết hồi. Cả sân vật hò reo há hê, tiếng hò reo dậy vang như sấm. Một tên Nhật trong ban tổ chức bước ra, chấp hai tay cúi sát đầu chào cụ Voi Chảy. Rồi đứng lên nói một tràng tiếng Nhật.

Thông ngôn đi theo trình trọng dịch :

- Ban tổ chức thay mặt người Đại Nhật Bản, hân hạnh kính chào đồ vật Đại Nam. Và xin hỏi : ngoài vật ra, đại đồ vật có thể đấu quyền cước, hay còn kiếm được không ? Nếu được, xin hân hạnh hầu tiếp đại đồ vật môn quyền cước trước.

Cụ Voi Chảy cũng chẳng nói năng gì, chỉ gật đầu.

Cả hội vật vỗ tay dồn dập, ai cũng háo hức chờ xem cuộc đấu mới. Lần này đấu quyền cước chắc phải thích mắt và ghê gớm hơn. Cụ Voi chưa dám đá ai cả, nhưng học trò bảo là bàn tay cụ chỉ phật một cái là cây chuối cũng phải gãy gục.

Một võ sĩ Nhật mặc đồ đen bước ra, áo võ hở rộng cổ, phô ngực rắn chắc gân guốc, môi mím chặt. Võ sĩ này thuộc loại cao lớn, nhưng cũng chỉ tới ngang mày cụ Voi Chảy. Hắn cũng chẳng ra ràng, chỉ vươn tay, vươn chân và vận mình kêu răng rắc, rồi đứng chờ đợi, mắt nhìn Voi Chảy không chớp.

Cụ Voi biết đây là hàng cao thủ, nên cũng hết sức cẩn thận.

Tay không thủ đao xòe tay xiết đòn định chém vào cổ. Voi Cháy giờ tay định đỡ thì một cú đá ngang phóng thẳng vào ngực.

Cụ Voi nín thở chững lại, một cú đá nữa quật luôn vào gáy, lần này cụ nghiêng đầu tránh được. Thêm một đòn đá chân trái vào màng tang, bắt buộc cụ phải lùi lại.

Cả đấu trường xôn xao... Ngay vài đòn đầu, đấu sĩ Nhật đã thắng thế, hấn khôn ngoan biết sức cụ, nên không đánh đòn tay gần mà chỉ dùng chân đánh đòn xa. Một đá bằng ba đấm, chân hấn lại nhanh và tuyệt diệu, hấn có vẻ tự tin hơn, khẽ nhếch mép cười.

Cụ Voi Cháy biết là đối thủ cao tay, không dám khinh thường. Thủ thế chắc, tay che kín bộ hạ.

Vào hiệp mới. Võ sĩ Nhật tấn công trước, đôi chân thoăn thoắt sàng qua sàng lại, thấy khó vào, hấn bắt ngờ đá ngay vào vế non Voi Cháy.

Cụ khẽ khuyu xuống thì một đòn đá dấp bóng ngay vào ngực, cụ hấp tấp đỡ, nhưng đó chỉ là đòn giả, cú đá bổ thẳng mặt tiếp theo làm cụ tối sầm mặt mũi.

Quản Bạt đứng vụt dậy : “Không xong rồi” !

Máu điên hiếu thắng không hề bỏ lỡ cơ hội, nhanh chóng ra đòn. Đôi chân bay như bướm, liên tiếp phóng đòn vào khắp cơ thể cụ Voi Cháy. Voi Cháy loạn choạng trong thế thua.

Võ sĩ Nhật hét lên một tiếng, lao cả hai chân vào ngực Voi Cháy, làm cụ xiêu đảo xuýt ngã. Hấn tiến sát

lại, quay móng tay quật vào giữa mũi cựa máu phọt ra, cả sân đấu hét lên. Hấn vẫn không tha, mím chặt môi nắm tóc cựa giật ngửa ra sau, chém liên tiếp ba phát vào yết hầu.

Voi Chảy gục ngã trước : “Beo Đen” hiểm ác. Cựa Voi Chảy gãy mấy cái rồi tắt thở, cuống họng đập nát, máu trào ra đằng mũi, miệng đặc kịt.

Hội vật nín lặng, đau thương ! Không ngờ kết cuộc lại quá bi thảm. Dân chúng nhao nhao hét lên :

- Đấu hữu nghị, sao lại giết người ? Quân dã man ! Đả đảo phát xít Nhật ! Đả đảo !

Bọn Nhật rút hết vào hậu trường. Các đô nhào ra ôm xác cựa Voi Chảy, nhiều bà con nấc lên, khóc lóc thê thảm.

Quản Bạt gạt dòng nước mắt nói với em :

- Chúng bày ra trò này để giết anh tài nước ta. Khốn nạn thật ! Cựa Voi mất đi thì còn ai dám đấu với nó...

Rồi vệt đám đông, tiến lại xác cựa Voi, nhìn một lúc, khẽ vuốt mắt đô vật già, đã từng hiển hách một thời :

- Thôi cựa nghỉ... Dù cựa có thắng, nó cũng sẽ tìm cách giết cựa.

Nói xong, ông khóc lên một tiếng, ngửa mặt lên trời than vãn :

- Dù con không tài võ vật, nhưng cũng xin thế sẽ trả thù cho cựa.

Rồi Quản Bạt bảo các đô đứng quanh :

- Các anh bảo với nó : sáng mai có người xin đấu với võ sĩ áo đen. Và chỉ một trận thôi ! Nếu bên nào không đấu là đã tự xin thua !

Tất cả đều ngạc nhiên sững sờ và lo sợ.

Chiều ấy, Tiệp can anh :

- Võ công nó quá ghê gớm, lại tàn bạo nữa, xin anh nghĩ lại. Quán Bạt cười nhạt, bỏ đi chẳng nói gì. Nhiều đô khác đến can cũng chẳng được, nhìn nhau thở dài.

Tối hôm ấy, cơm nước xong Quán Bạt nói với môn đệ rằng :

- Mai đấu phải quyết thắng, may lắm mới khỏi chết. Đòn nó mạnh như búa, nhanh như sét, lại bén nhọn, chính xác, chuyên đánh vào các chỗ hiểm. Nó toàn đánh đòn xa, đôi chân điêu luyện ! Trước nay ta quen hoa hòe, múa lượn đánh đòn gần, quen thi đấu giao hữu, không có ý sát phạt nhau. Võ của nó cốt để đánh người, hại người vô cớ, nên đòn độc và nguy hiểm. Ta phải liệu chừng ! Khỏe dùng dức, yếu dùng mưu, bằng mọi giá phải trả thù cho cụ Voi Cháy, bảo toàn danh dự !

Sáng hôm sau, khi trống báo giờ đã điểm. Võ sĩ áo đen lại ra sân trước, vươn tay vươn chân răng rắc; Quán Bạt rút chai rượu giắt ở bụng ra, tu một hơi hết hần, tay quệt miệng, bước thẳng ra sân.

Tên Nhật ra đòn thử thách. Quán Bạt chỉ tránh. Miếng đòn giả không gây phản ứng với Quán Bạt. Ông

chưa vội tấn công. Võ sĩ Nhật dạo quanh, tìm sơ hở của đối thủ. Tên Nhật định dồn chân. Quán Bạt tránh được, không để bị chao đảo. Vì vậy ông tránh được những trận đòn phủ đầu của nó. Tên Nhật tay không thủ đạo đành tấn công vũ bão, xông vào, tay chân liên tiếp ra đòn. Quán Bạt né tránh và đón đỡ, chứ chưa cần tiến công.

Bất chợt võ sĩ Nhật dùng ngón đòn chấn chấn thủy. Quán Bạt chộp luôn lấy tay đối thủ vặn téo. Đối thủ đành phải tiến sát lại, đá vòng vào mông tang Quán Bạt. Đón không trúng, nhưng Quán Bạt cũng hơi choáng váng. Nhanh như cắt, Quán Bạt quàng tay túm ngang bụng hấn, Quán Bạt siết chặt tay vào bụng võ sĩ Nhật, lấy đầu thúc vào mặt nó liên hồi. Hấn đưa tay ôm mặt. Nhân thế Quán Bạt chộp luôn mái tóc. Tên Nhật hét lên, dấm liên tiếp vào ngực, Quán Bạt né tránh, vẫn nắm tóc hấn nhẩy quanh. Hấn gào lên, dấm đá, cái trúng cái không. Quán Bạt nhất định không bỏ, tay không thủ đạo đánh lên, đưa một gối trúng vào hạ bộ. Tên Nhật rú lên. Quán Bạt nắm tóc hấn giật ngửa, chém liên tiếp ba nhát vào yết hầu. Nó tắt thở chỉ trong chốc lát, Quán Bạt ôm ngực nhổ máu, rồi gượng đứng lên giữa muôn tiếng reo,

Trống nầy giờ quên đánh, giờ lắc cắc liên hồi, báo hiệu cuộc đấu chấm dứt !

Bọn Nhật còn đang ngơ ngác thì các đô đã ủa lên vây kín, vừa công kênh, vừa khiêng giầu Quán Bạt, sợ bọn chúng hèn hạ nổ súng.

Các bô lão vung gậy gộc ngăn chặn, dân chúng hò reo xông ra ào ào như ong vỡ tổ. Mọi người xúm quanh ông lo lắng. Sự thật thì Quản Bạt đau đơn lắm, các cơ bắp cứ giật giật, hơi thở đứt quãng.

Một lang y trong làng cấp tốc chạy đến, khi cởi áo Quản Bạt, thấy ngực ông thâm tím, sờ vào chỗ nào cũng kêu đau.

- Ghê thật ! Tay nó dấm gạch ngói như vỡ bánh tráng, thế mà ông Quản chịu được...

Thầy lang bảo người đi bắt cua giã, pha nước muối cho Quản Bạt uống sống... Ông gắng gượng ngồi dậy, vẫy vẫy Tiệp lại :

- Anh biết mình không thể sống được nữa, chỉ mừng là đã trả thù được cho cụ voi Chảy. Thắng được nó cũng nhờ mưu mẹo...

Người Nam ta cần giữ lấy danh thơm !